

Rauman kaupungin OPPILASHUOLTO- suunnitelma

Esi – ja perusopetus

1.8.2014

Päivitetty 25.8. 2015

18.1.2017

2.6.2017

7.11.2019

RAUMAN KAUPUNGIN OPETUSSUUNNITELMA LUKU 8 / 6:

Oppilashuolto

1.	Oppilashuolto Rauman esi- ja perusopetuksessa.....	2
2.	Oppilashuollon monialainen yhteistyö.....	2
2.1.	Yhteistyö kodin kanssa.....	3
2.2.	Yhteistyö sosiaalitoimen/lastensuojelun kanssa	4
2.3.	Yhteistyö Nortamon Perhekeskuksen kanssa.....	5
2.4.	Ankkuritoiminta.....	5
3.	Oppilashuollon kokonaistarve ja palvelut.....	5
3.1.	Psykologi- ja kuraattoripalvelut	6
3.2.	Terveydenhuoltopalvelut.....	7
4.	Oppilashuoltoryhmät.....	9
4.1.	Opiskeluhuollon ohjausryhmä	10
4.2.	Yhteisöllinen oppilashuolto.....	10
4.2.1.	Poissaolot.....	13
4.2.2.	Oppilaan ohjaus ja muu yhteistyö siirtymävaiheissa oppilashuoltotyön näkökulmasta .	14
4.2.3.	Terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastusten yhteistyö	14
4.2.4.	Terveysneuvonnan ja terveystiedon yhteistyö.....	15
4.2.5.	Järjestyssäännöt.....	16
4.2.6.	Oppilashuolto kurinpitotilanteissa	17
4.2.7.	Päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	17
4.2.8.	Koulukuljetuksen odotusta ja turvallisuutta koskevat ohjeet.....	18
4.2.9.	Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	19
4.2.10.	Kriisisuunnitelmat.....	24
4.3.	Yksilökohtainen oppilashuolto.....	24
4.3.1.	Yksilöllisen oppilashuollon kirjaaminen - oppilashuoltokertomukset.....	26
4.3.2.	Tehostettu ja erityinen tuki suhteessa oppilashuoltoon.....	27
5.	Oppilashuoltorekisteri ja tietojen tallettaminen	29
6.	Tietojen luovuttaminen ja salassapito	30
7.	Oppilashuoltosuunnitelmat.....	30
8.	Tiedottaminen ja mahdollisuus osallistua oppilashuoltotyön suunnitteluun	31
9.	Oppilashuoltotyön seuranta, arviointi ja kehittämistyö	31

1. Oppilashuolto Rauman esi- ja perusopetuksessa¹

Oppilashuollon monialaista yhteistyötä määrittelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), johon on yhdistetty aiemmin hajallaan olleet oppilas- ja opiskelijahuoltoon koskevat säädökset. Oppilashuoltoon sisältyy opetuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat terveydenhuoltolaissa määritelty kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa määritelty koulunkäynnin tukeminen. Perusopetusta määrittää perusopetuslaki, mutta sen ohessa esi- ja perusopetuksessa on oppilashuoltoon liittyen huomioitava ja noudatettava oppilas- ja opiskelijahuoltolakia. Tämä suunnitelma on paikallisen opetussuunnitelman luku 8 ja esiopetussuunnitelman luku 6. Suunnitelman lähteinä on käytetty oppilas- ja opiskelijahuoltolakia, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita (2014) ja Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön soveltamisohjetta oppilas- ja opiskelijahuoltolainsäädännön toteuttamisen tueksi (Kuntainfo 13/2015).

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan Rauman oppilashuoltosuunnitelmassa käytetään oppilaitoksesta termiä koulu ja opiskelijasta termiä oppilas. Tässä suunnitelmassa koululla viitataan myös esiopetusyksiköihin ja oppilaalla viitataan esiopetuksen kohdalla lapseen.

Oppilas on oikeutettu maksuttomaan oppilashuoltoon, jolla tuetaan ja edistetään hänen psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointiaan kouluyhteisössä. Oppilashuoltoon esiopetuksessa ja kouluilla tehdään yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena työnä, jossa tärkeimpänä tavoitteena on ennaltaehkäisevä toiminta sekä varhainen tuki. Oppilashuollon suunnittelun ja toteuttamisen pääpaino on yhteisöllisessä työssä ja yhteisöllisen näkökulman tulee näkyä kaikessa toiminnassa. Oppilashuoltotyö on aina yhteistyötä oppilaan, hänen perheensä, koulun sekä sosiaali- ja terveystieteiden edustajien kesken. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Raumalla oppilashuollossa edistetään välittämisen, huolenpidon ja myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuria ja tasavertaista oppimisen mahdollisuutta kaikille kaupungin koulujen oppilaille. Tavoitteena oppilashuollossa on luoda hyvät edellytykset oppimiselle tarttumalla koulunkäyntiä sivuaviin ja koulunkäyntiin liittyviin ongelmiin tarpeellisella asiantuntemuksella mahdollisimman ajoissa sekä luoda sellaiset puitteet kouluihin, että oppilaille olisi terve ja turvallinen lähtökohta oppimiselle. Avainasemassa on ennen kaikkea kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Oppilashuollon on oltava helposti saatavilla omassa koulussa ja asiantuntemusta tulee käyttää yhtä lailla oppilashuollollisten ongelmien ennaltaehkäisyyn kuin ratkaisemiseenkin. Tavoitteena on sellaisen työskentelymallin luominen, mikä toimisi erilaisissa yksiköissä yhteneväisellä tavalla ja siten helpottaisi tarttumista oppilashuollollisiin asioihin. Henkilökunnan, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä yhteistyötahojen perehdyttäminen oppilashuoltosuunnitelmaan ja sen tuomiin mahdollisuuksiin ja velvoitteisiin on tärkeässä osassa Rauman oppilashuollollisessa toiminnassa.

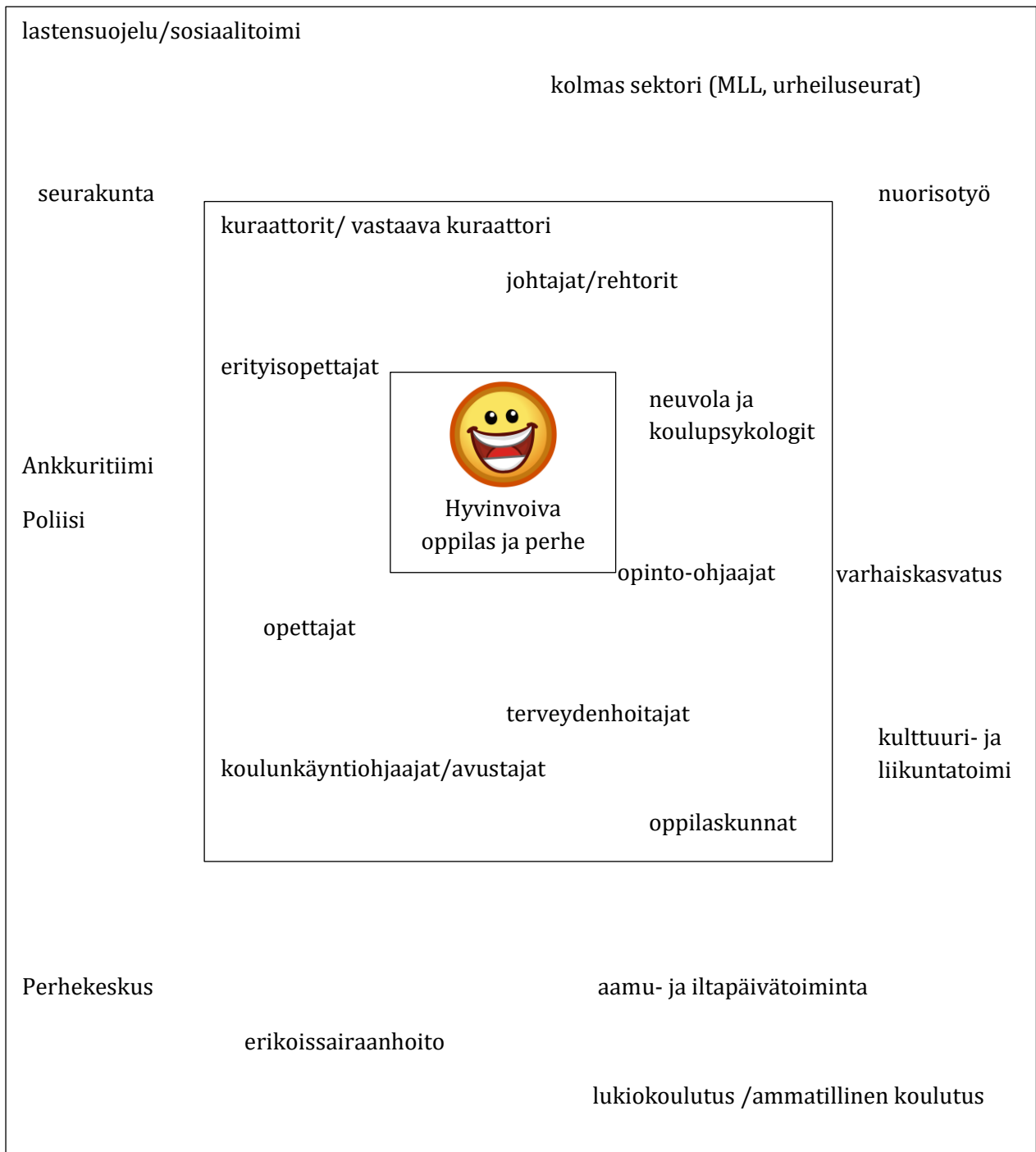
2. Oppilashuollon monialainen yhteistyö

Oppilashuollon monialaisessa verkostossa tiiviissä yhteistyössä työskentelevät sekä kasvatus-, opetus-, sosiaali- että terveystieteiden henkilöstöt. Yhteistyön tavoitteena on sujuva ja katkeamaton kokonaisuus,

¹Kasvatus- ja opetuslautakunta on hyväksynyt tämän oppilashuoltosuunnitelman 24.6.2014. Suunnitelmaa on päivitetty 25.8.2015, 18.1.2017 ja 2.6.2017. **Sivistysvaliokunta on hyväksynyt päivitetyn oppilashuoltosuunnitelman.....**

jossa monipuolisen asiantuntemuksen keinoin kyetään hyödyntämään hyvin toimivia käytäntöjä ja havaitsemaan oppilashuollollisia kehittämiskohteita sekä korjaamisen paikkoja.

Oppilashuollollisen yhteistyön kenttää

2.1. Yhteistyö kodin kanssa

Edellytys oppilaan hyvälle kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle on luottamuksellinen ja rakentava yhteistyö. Vastuu kasvatuksesta on huoltajalla. Koulun tehtävä on vastata opetuksesta ja tukea

oppilaan kasvua. Tavoitteena on, että yhteistyö on sujuvaa, avointa ja sitoutunutta. Oppilaat sekä huoltajat osallistuvat oppilashuollolliseen suunnitteluun ja kehittämiseen.

Yhteistyötä kotien kanssa tehdään monella tavalla. Tässä esimerkkejä:

Vanhempainillat

Koulu- ja luokkakokoukset, teemoittain, ongelmatilanteissa (esim. kiusaamiseen liittyen)

Tiedotteet

Lukukausitiedotteet, kuukausitiedotteet, reissuvihot, tiedotus Wilman ja/ tai kotisivujen kautta

Yhteydenpito kotiin

Vanhempainvartit, huoltajatapaamiset, oppimisen tuen palaverit, esiopetuksen oppimissuunnitelmien laadinta yhteistyössä, arviointikeskustelut, sähköinen viestintä, Peda.net-verkkoalusta, yksilökokoukset oppilashuollon asiantuntijapalaverit

Muut tilaisuudet, toiminta ja osallistuminen

Koulujen juhlit, teemapäivät, yökoulut, retket, leirikoulut, tapahtumat, vanhempainyhdistysten toiminta ja sen kautta oppilashuollolliseen suunnitteluun osallistuminen

2.2. Yhteistyö sosiaalitoimen/lastensuojelun kanssa

Sen lisäksi että kouluilla on käytössään kuraattorien sekä vastaavan kuraattorin työpanos, tehdään yhteistyötä myös sosiaalitoimen, ja erityisesti lastensuojelun kanssa. Lastensuojeluun voi olla yhteydessä, mikäli on tarvetta konsultoida oppilaisiin liittyvistä huolista.

- Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi
Yhdessä oppilaan tai huoltajan kanssa on mahdollista ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen tuen tarpeen arvioimiseksi. Yhteydenotto johtaa sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioon, jossa kartoitetaan lapsen ja perheen tuen tarpeet. Palveluntarpeen arvio laaditaan useimmiten lastensuojelun sosiaalityöntekijän johdolla. Arviovaihe ja siihen mahdollisesti sisältyvä lastensuojelutarpeen selitysvaihe ei ole vielä lastensuojelun asiakkuutta. On mahdollista, että myös tukitoimet löytyvät yleisten perhepalvelujen puolelta, jolloin asiakkuutta lastensuojelun puolelle ei tarvita tuen saamiseksi ollenkaan.
- Lastensuojeluilmoitus
Kasvatus- ja opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia ilmoittamaan lastensuojeluun, mikäli he havaitsevat puutteita oppilaan hoidossa ja huolenpidossa tai vaarantavia olosuhteita liittyen lapsen kehitykseen tai omaan käyttäytymiseen. Ilmoituksessa on kysymys huolen ilmaisemisesta sen suhteen, onko oppilaan arjessa kaikki kunnossa silloin, kun asiaan ei saada selvyttä kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä. Hyvään toimintatapaan kuuluu, että ko. taho ilmoittaa aikeestaan myös huoltajalle, mikäli siitä ei hänen arvionsa mukaan aiheudu vaaratilannetta oppilaalle.

Lisätietoa lastensuojeluilmoituksen tekemisestä sivulla:

<http://www.rauma.fi/palvelut/lastensuojeluilmoitus>

2.3. Yhteistyö Nortamon Perhekeskuksen kanssa

Nortamon Perhekeskukseen on koottu lasten, nuorten ja perheiden perustason palveluita saman katon alle. Palvelut ovat ennaltaehkäiseviä matalan kynnyksen palveluja ja työ on moniammatillista perhetyötä lapsen, nuoren ja perheen hyvinvoinnin tueksi.

Nortamon Perhekeskuksen palveluihin kuuluvat:

- Neuvolapalvelut: äitiys-, lasten- ja ehkäisyneuvola
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
- Lasten, nuorten ja perheiden erityispalvelut: ehkäisevä perhetyö, lapsiperheiden kotipalvelu, lapsiperhetäimi (alle 13-vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen, tiimiin kuuluu lastenpsykiatri, neuvolapsykologi, psykiatriset sairaanhoitajat, lastenvalvojat, perheohjaajat, perhetyöntekijät ja sosiaalityöntekijä) ja nuorten tiimi (13-22 vuotiaille, tiimiin kuuluu psykiatri, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, opiskelupsykologi ja sosiaaliohjaaja).
- Lasten ja nuorten kuntoutuspalvelut: fysioterapia, toimintaterapia ja puheterapia
- Huoltajuus, elatus, isyyden selvittäminen: lastenvalvojat
- Lasten ja nuorten poliklinikka
- Cafe Tassula: kaikille avoin kohtaamispaikka, missä on mm. kahvila, järjestöjen, seurakunnan ja perhekeskuksen järjestämiä ryhmiä. Perhekeskuksen tiloihin kuuluu myös Perhetupa/Lajotupa.

2.4. Ankkuritoiminta

Raumalla toimintansa aloittanut Ankkuri-malli eli Ankkuritoiminta perustuu lasten moniviranomaisyhteistyöhön, jossa eri viranomaiset työskentelevät yhdessä Rauman poliisiasemalla. Tavoitteena on varhainen puuttuminen alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, nuoren asiakkaan kokonaisvaltainen elämäntilanteen ja avun tarpeen selvittäminen sekä tarkoituksenmukaiseen avun ja tuen piiriin ohjaaminen. Toisena tavoitteena on nopea puuttuminen lähisuhde- ja perheväkivaltaan. Kohderyhmänä ovat perheet, joilla on alaikäisiä lapsia sekä eronneet, joilla on alaikäisiä lapsia, 29- vuotiaat lapsettomat yhdessä asuvat pariskunnat ja raskauden aikainen väkivalta. Tiimi muodostuu poliisin, sosiaalityöntekijän, sosiaaliohjaajan ja perhekeskuksen sairaanhoitajan muodostamasta ammatillisjoukosta. Ryhmä tekee tiivistä yhteistyötä tuoden kukin ammattiosaamisensa ja taustaorganisaatioidensa tuen ja osaamisen tiimin käyttöön. Työntekijät toimivat osa-aikaisesti Ankkuritiimissä.

3. Oppilashuollon kokonaistarve ja palvelut

Oppilashuollollisessa suunnittelussa on arvioitava oppilashuollon kokonaistarvetta ja käytettävissä olevia oppilashuoltopalveluita. Tämän suunnitelman koulukohtaisissa osioissa tulee jokaisen koulun arvioida ko. tarvetta omalta kohdaltaan sekä miettiä, miten ja missä määrin resursseja panostetaan yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön sekä monialaiseen yhteistyöhön. Kouluissa suunnitellaan työtä siten, että yhteisölliseen oppilashuoltoon panostetaan riittävästi resursseja, sillä sen tulee olla ensisijainen oppilashuoltotyön muoto, johon osallistuu myös koko koulun muu henkilöstö. Koulujen omissa

suunnitelmaosioissa hyödynnetään seurantatietoa oppilaiden terveyteen, hyvinvointiin ja elinoloihin liittyen ja pohditaan oppilashuollon tarvetta huomioiden oman oppimisympäristön ja asuinalueen erityispiirteet sekä tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden määrä yksikössä. Tarvetta voidaan kartoittaa yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän yhteistyönä ja siinä kannattaa hyödyntää henkilökunnan oman työympäristön ja oppilaiden tuntemusta. Oppilaiden ja huoltajien palaute, jota voidaan esim. Wilman kautta tehtävin kyselyin kerätä, on olennainen elementti tarpeen ja palveluiden arvioinnissa.

Oppilashuoltosuunnitelmien koulukohtaiset osuudet ovat yksi tärkeä osa yhteisöllistä oppilashuoltotyötä. Osuuksien valmisteluun ja päivittämiseen sekä koulukohtaisen toiminnan suunnitteluun ja yhteistyön tekemiseen on varattava aikaa. Koulukohtaisissa osioissa täydennetään ja kehitetään oppilashuoltoa omalle koululle sopivaksi ja suunnittelussa on tarkoitus vastata koulukohtaisiin tarpeisiin. Oppilashuollon ja sen palveluiden tarvetta arvioitaessa koulujen on huolehdittava siitä, että oppilashuollon kokonaisuutta arvioidaan monipuolisesti vuosittain ja että kouluympäristössä toimivien lasten ja aikuisten on mahdollista antaa mielipiteensä yleisestä hyvinvoinnista toimintaympäristössään.

Arvioinnin ja oppilashuollollisen suunnittelun lähtökohtana on palveluiden yhdenvertainen saatavuus kaikille kaupungin koulujen oppilaille. Kunnan oppilashuollon palveluiden on tarkoituksenmukaista olla yhdenvertaisuuden lisäksi joustavasti järjestettävissä, jotta niitä voidaan koulujen tarpeiden ja tilanteiden mukaan kohdentaa parhaalla mahdollisella tavalla. Tässä suunnittelussa viestintä koulujen yhteisöllisten oppilashuoltoryhmien ja kunnallisen opiskeluhoollon ohjausryhmän kanssa on välttämätöntä.

3.1. Psykologi- ja kuraattoripalvelut

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan oppilashuollon psykologin ja kuraattorin antamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla

- 1) edistetään kouluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä oppilaiden perheiden ja muiden läheisten kanssa
- 2) tuetaan oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. (OHL7§)

Oppilaan tai huoltajan pyytäessä, tai koulun henkilöstön katsoessa sen aiheelliseksi, on oppilaalle järjestettävä mahdollisuus keskustella oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä pyynnöstä.² Kiireellisissä tapauksissa tämä mahdollisuus on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Psykologin tai kuraattorin on yhteydenoton perusteella arvioitava onko asia kiireellinen. Seitsemän työpäivän aikamääreettä ei ole välttämätöntä noudattaa mikäli oppilas ja/tai huoltaja ovat oikeudesta tietoisia, mutta yhteisesti sovitaan keskustelulle muu ajankohta. Mikäli oppilaan tai läheisen yhteydenotto on puhtaasti neuvonpidollinen, ohjauksellinen tai keskustelun järjestäminen katsotaan muuten tarpeettomaksi, sitä ei ole välttämätöntä järjestää. Psykologi tai kuraattori arvioi, millaista tukea ja/tai ohjausta oppilas tarvitsee ja ohjaa hänet tarpeen mukaan saamaan muita oppilashuollollisia palveluita tai tukipalveluita. (OHL15§)

Jos oppilashuollon työntekijä arvioi, tai muu henkilöstöön kuuluva on ammatillisessa tehtävässään saanut tietää, että oppilaan oppimisvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan oppilashuollon psykologi- tai kuraattoripalveluita, hänen on otettava viipymättä salassapitosäännösten estämättä yhteyttä oppilashuollon psykologiin tai kuraattoriin ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Yhteydenotto tehdään ensisijaisesti yhdessä oppilaan kanssa, mutta mikäli yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä säädettyssä määräajassa. Oppilaan huoltajalle on annettava tieto em. yhteydenotosta. (OHL 16§) Samalla tavoin oppilaan

² Tämä aikamääre liittyy psykologien oppilashuollolliseen työhön eikä koske esim. opetuksen järjestämiseen liittyvää työtä kuten oppimiskartoitusten tai – tutkimusten tekemistä.

terveyteen liittyvissä huolissa on tarkoituksenmukaista ottaa viipymättä yhteyttä terveydenhoitajaan, vaikka asiasta ei erikseen oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa ole säädetty.

Rauman perusopetuksessa työskentelee neljä koulupsykologia. Koulupsykologi toimii koulun psykologisena asiantuntijana lasten ja nuorten koulunkäynnin sekä hyvinvoinnin edistämässä ja tukemisessa. Koulupsykologi antaa konsultaatiota, tarjoaa keskustelutukea sekä selvittelee ja arvioi kasvuun ja kehitykseen liittyviä pulmatilanteita yhteistyössä oppilaan, huoltajan, opetushenkilöstön ja muiden verkostotahojen kanssa. Esiopetuksen psykologipalveluista vastaa pääsääntöisesti lastenneuvola.

Rauman kouluilla ja esiopetuksessa toimii 6,6 kuraattoria. Kuraattoreiden tehtävänä on ehkäistä ja poistaa oppilaan kehitykseen liittyviä, erityisesti sosiaalisia, vaikeuksia. He tukevat oppilaiden myönteistä kokonaiskehitystä, koulunkäyntiä ja hyvinvointia sekä yksilötasolla että yhteisöllisesti. Kuraattorit voivat käytännön työssään konsultoida vastaavaa kuraattoria. Hän on kouluissa tehtävän sosiaalityön asiantuntijana, jonka puoleen kuraattorit voivat ongelmatilanteissa kääntyä.

3.2. Terveystarkastukset

Kouluterveydenhuolto on osa Nortamon Perhekeskuksen toimintaa. Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16§:n mukaista kouluterveydenhuoltoa sekä opiskeluterveydenhuollolla oppilas- ja opiskelijahuoltolain 17§:n mukaista opiskeluterveydenhuoltoa, joita kouluissa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Esiopetuksessa terveydenhoitopalvelut järjestetään terveydenhuoltolain mukaisina ikäryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina.

Koulu ja opiskeluterveydenhuollon palveluilla

- 1) edistetään ja seurataan koulu yhteisön hyvinvointia sekä oppimisympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta
- 2) edistetään ja seurataan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia ja oppimiskykyä
- 3) tunnistetaan oppilaiden varhaisen tuen tarpeet ja järjestetään tarvittava tuki sekä ohjataan hoitoon ja tutkimuksiin.

Kouluterveydenhuollossa toimivien kouluterveydenhoitajien ja lääkäreiden työn sisältöä ohjaa valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. Asetuksella säädelään mm. terveystarkastusten ja terveysneuvonnan sisältöä. Kouluterveydenhuollossa tuetaan huoltajien hyvinvointia ja kasvatustyötä. (OHL 8§). Rauman kouluterveydenhuollossa tavoitteena on parantaa perheiden psykososiaalista hyvinvointia, vähentää päihteiden käyttöä ja ylipainoisuutta sekä kiinnittää huomiota riittävään unen määrään.

Rungon kouluterveydenhuollolle muodostavat määräaikaisten terveystarkastukset, jotka tehdään perusopetuksen oppilaille vuosittain. Laajat terveystarkastukset tehdään ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Laajoihin terveystarkastuksiin kutsutaan mukaan myös oppilaan huoltajat. Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa suhteessa ikään ja kehitysvaiheeseen ja pyritään löytämään mahdolliset sairaudet sekä terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat tekijät. Laajassa terveystarkastuksessa kouluterveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat yhdessä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin lisäksi aina myös koko perheen hyvinvointia. Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta.

Laajoissa terveystarkastuksissa on käytössä ”oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa” – lomakkeet, joiden kautta luokanopettaja tai luokanvalvoja osallistuu laajaan terveystarkastukseen antamalla oman arvionsa oppilaan selviytymisestä koulussa. Terveystarkastuksista kerätään anonymiä tietoa luokan hyvinvointitilanteesta (luokkakohtaiset yhteenvedot) ja huoltajan suostumuksella opettajalle voidaan

antaa myös oppilaskohtaista palautetta terveystarkastuksista. Luokkakohtaista tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi oppilashuollon yhteisöllisten toimenpiteiden suunnittelussa.

Sähköinen hyvinvointikartta on käytössä kahdeksannella luokalla. Kysely toteutetaan yhteistyössä terveystiedon opettajan kanssa siten, että koko luokka vastaa samanaikaisesti kyselyyn. Vastaukset jakautuvat liikennevaloperiaatteella huolen mukaiseen järjestykseen. Mitä enemmän punaisia osioita oppilaalla on, sitä nopeammin hänet kutsutaan terveystarkastukseen ja tuen tarjoaminen nopealla aikataululla mahdollistuu. Hyvinvointikartta-kysely mahdollistaa yhteistyön kehittämisen eri hallintokuntien työntekijöiden kesken. Yhdessä toimijoiden kanssa voidaan sopia, mitkä osiot kyselystä kukin näkee. Tästä tiedotetaan sekä vanhemmille että oppilaille. Hyvinvointikartasta saatavaa raporttitietoa voidaan hyödyntää toimialojen välisessä suunnittelussa, kun nähdään mitä ilmiöitä koululaisten keskuudessa kulloinkin vallitsee. Lisäksi joka toinen vuosi toteutetaan valtakunnallinen kouluterveyskysely. Tietoja kerätään perusopetuksen 4., 5., 8. ja 9.luokkien oppilailta ja myös 4. ja 5.luokan oppilaiden huoltajilta. Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta.

Terveystarkastuksia voidaan tehdä yksilöllisen tarpeen mukaan myös muina ajankohtina ja muille ryhmille. Tarkastuksista poisjäävien tuen tarve selvitetään, koska tiedetään, että tarkastuksista poisjääneiden riski syrjäytymiseen on suurempi kuin niihin osallistuneilla. Tuen tarvetta voidaan selvittää esimerkiksi ottamalla yhteyttä perheeseen tai järjestämällä kotikäynti. Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan oppilaita ja heidän perheitään yksilöllisen tarpeen mukaisesti

Sairaanhoito ei kuulu kouluterveydenhoitoon. Sairastuneen oppilaan hoidosta, sairaanhoidon järjestämisestä ja hoitoon viemisestä vastaa ensisijaisesti oppilaan huoltaja. Jos lapsi sairastuu tai loukkaantuu kesken koulupäivän tai koulumatkalla, kouluterveydenhoitaja tai opettaja arvioi tilanteen ja ottaa tarvittaessa yhteyttä huoltajiin ja/tai lähettää oppilaan eteenpäin jatkohoitoon. Kaikilla koulun aikuisilla on vastuu oppilaan turvallisuudesta siihen saakka, kunnes vastuu oppilaan hoidosta on siirtynyt huoltajalle.

Tarvittaessa oppilaan lääkityksen järjestäminen sekä erityisruokavalioon liittyvät asiat esi- ja perusopetuksessa tapahtuvat yleensä neuvolan tai koulun terveydenhoitajan, tai muun terveydenhuollon ammattilaisen, lausunnolla ja opastuksella. Lääkkeiden antaminen on aina ensisijaisesti huoltajan vastuulla ja pyrkimyksenä on, ettei esiopetus- tai koulupäivän aikana oppilaille tarvitsisi lääkettä antaa. Jos lääkehoito on kuitenkin välttämätön järjestää, kutsutaan koolle palaveri, jossa yhteisesti sovitaan lääkehoidon vastuun osoittamisesta sellaiselle henkilölle, jolla on parhaimmat edellytykset sitä hoitaa.

Jokaiselle koululle on nimetty oma terveydenhoitaja ja kouluille on määritelty päivät, jolloin kouluterveydenhoitaja pääsääntöisesti on paikalla kyseisellä koululla. Virka-aikana kouluterveydenhoitajat ovat pääsääntöisesti tavoitettavissa puhelimitse.

Lastenneuvola tarjoaa esiopetusikäisten lasten terveydenhuoltopalveluja. Terveydenhoitajaan on mahdollista olla yhteydessä puhelimitse, mutta käynti neuvolassa vaatii ajanvarauksen. Lastenneuvolan tehtävänä on huolehtia lapsen terveydestä, sairauksien ennaltaehkäisystä ja mahdollisimman varhaisesta toteamisesta sekä huomioida perhe kokonaisvaltaisesti, tunnistaa erityisen tuen tarve ja järjestää tarpeellinen tuki viiveettä.

Suun määräaikaiset terveystarkastukset järjestetään esiopetusiässä, ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Näiden lisäksi tarkastuksia tehdään yksilöllisen tarpeen mukaan (terveydenhuoltolain 51§:n mukaisesti).

Oppilashuollon tarpeen arviointi Unajan koulussa

Unajan koulun oppilashuollon tarpeen ja palvelujen arviointi tapahtuu lukuvuosittain koulun yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä. Lisäksi arvioidaan tarvetta ja palveluja oppilaiden, huoltajien ja oppilashuollon henkilöstön sekä koulun henkilökunnan palautteen perusteella.

Terveydenhoitaja on Unajan koululla tiistaisin ja parittomien viikkojen perjantaina. Vastaanotoista voidaan sopia tarvittaessa myös muina aikoina.

Koululääkärillä ei ole tiettyjä vastaanottopäiviä. Koululääkärin suorittamista terveystarkastuksista (kuuluvat 1.lk:n ja 5.lk:n laajoihin terveystarkastuksiin) ilmoitetaan erikseen huoltajille. Sairausasioita ei hoideta koululääkärin vastaanotolla.

Unajan koulussa koulupsykologi toimii ajanvarausperiaatteella. Oppilas tulee koulupsykologin asiakkaaksi, esimerkiksi kartoitettaville yksilökäynneille tai oppimiskykyarvioihin, kun asiasta on sovittu yhdessä opettajan ja vanhempien kanssa ns. asiantuntijapalaverissa. Koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvissä asioissa aloitteen tekijänä on useimmiten opettaja. Kasvatukseen, kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa myös huoltaja voi olla suoraan yhteydessä koulupsykologiin (yhteystiedot koulun kotisivuilla). Koulupsykologi osallistuu myös yhteisöllisen ja ennakoivan oppilashuollon toimintaan yhteistyössä koulun muiden toimijoiden kanssa. Koulussa tätä toimintaa suunnitellaan ns. yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä.

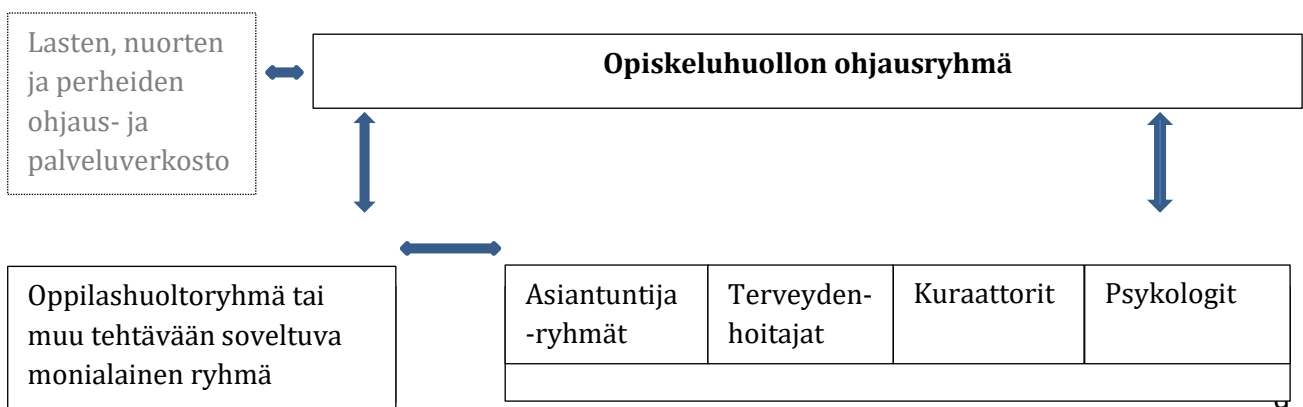
Lastenneuvolan psykologipalvelut on esioppilaiden perheiden käytettävissä.

Kuraattorin tehtävänä on tukea ja auttaa oppilasta ja tämän perhettä oppilaan koulunkäynnissä ja kokonaiskehityksessä. Kuraattori on tavattavissa sopimuksen mukaan joko koulussa tai kaupungintalon työhuoneessa (yhteystiedot koulun lukuvuosiotiedotteessa).

Unajan koulunkäyntialue koostuu viidestä kylästä: Anttila, Voiluoto, Unaja, Kulamaa ja Vermuntila. Yli puolet oppilaista käyttää koulukuljetusta. Tämä täytyy huomioida koulun toiminnan järjestämisessä. Koulussamme on muutamia tehostetun ja erityisen tuen oppilaita.

4. Oppilashuoltoryhmät

Oppilashuoltotyötä Rauman esi- ja perusopetuksessa tehdään kolmella tasolla: kunnallisesti, koulukohtaisesti sekä yksilökohtaisesti. Jokaisella tasolla toimii omat ryhmänsä, jotka hoitavat osuuttaan monimuotoisessa tehtäväkentässä lain edellyttämällä tavalla.

4.1. Opiskeluhuollon ohjausryhmä

Oppilashuollon toimintaa ohjaa ja koordinoi kunnallinen monialainen ohjausryhmä vastaten esi- ja perusopetuksen sekä lukion oppilashuollollisen työn yleisestä suunnittelusta, toimintatapojen määrittelystä, kehitystyöstä ja oppilashuoltotyön arvioinnista kunnan sisällä. (OHL 14§) Ohjausryhmä organisoii koulutustilaisuuksia sekä hyvinvointiin liittyviä teemoja ja projekteja. Se käsittelee myös erilaisten kyselyjen ja tutkimusten tuloksia ja arvioi niiden pohjalta oppilashuollollisten palveluiden tarvetta ja toiminnan kehittämistä. Opiskeluhuollon ohjausryhmä Raumalla on koottu kaupunginjohtajan päätöksellä ja sen muodostavat kasvatus- ja opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen johtavat viranhaltijat. Ohjausryhmä kokoontuu noin kolme kertaa lukukaudessa ja tarpeen mukaan useammin. Opiskeluhuollon ohjausryhmä toimii läheisessä yhteistyössä lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja palveluverkostoon kuuluvien muiden ohjaavien ja koordinoivien ryhmien kanssa. Ryhmissä voidaan esimerkiksi nostaa esille asioita, joita opiskeluhuollon ohjausryhmän olisi hyvä käsitellä tai päinvastoin.

4.2. Yhteisöllinen oppilashuolto

Koulukohtaista oppilashuoltotyötä suunnitellaan oppilashuoltoryhmissä tai muussa koulun osoittamassa tarkoitukseen sopivassa monialaisessa ryhmässä. Ryhmässä toteutetaan oman koulun yhteistä toimintaa, oppimisympäristön hyvinvointia ja pyritään vahvistamaan yhteisöllistä toimintatapaa. (OHL 14§) Työhön kuuluu koko yhteisön, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvoinnin kehittäminen, seuraaminen ja arviointi. Työssä otetaan huomioon ja edistetään oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta, sosiaalista vastuullisuutta ja esteettömyyttä. Kaikessa työssä on tarkoitus ylläpitää ilmapiirin rauhallisuutta, ennaltaehkäistä epäkohtia ja ongelmia ja ottaa huomioon oppilaan yksilölliset tarpeet kehitykseen ja kasvuun liittyen. Oppilashuoltoryhmä tekee sitä yhteiseen hyvinvointiin liittyvää työtä, jota toteuttaa koko kouluyhteisö. Yhteisöllistä oppilashuoltoa voidaan kouluilla toteuttaa monellakin tapaa ja oppilashuoltoryhmän ohella tehtäviä voidaan hoitaa pienemmissäkin ryhmissä. Yhteisöllisen oppilashuoltotyön tavoitteena on sellainen suunnitelmallisuus, joka antaa kaikille, oppilaille, huoltajille, yhteistyötahoille ja henkilöstölle, mahdollisuuden vaikuttaa oppilashuollolliseen toimintaan.

Rauman esi- ja perusopetuksen yhteisöllistä oppilashuoltoa johtaa joko esiopetusyksikön johtaja tai koulun rehtori. Esiopetusyksikön ollessa fyysisesti koulun yhteydessä niiden oppilashuoltoa käsittelevän monialaisen ryhmän toiminta on yhdistetty. Oppilashuoltoryhmät kokoontuvat vähintään lukukausittain, tai tarpeen vaatiessa, käsittelemään koulunsa yhteisiä asioita. Hyvään ja kehittämishenkiseen yhteisölliseen oppilashuoltoon vaaditaan yleensä useita tapaamiskertoja vuosittain. Ryhmien kokoontumiset ovat suunniteltuja ja hyvin koordinoituja, jotta ydinkokoonpanosta osallistumaan pääsevät kaikki, joiden asiantuntemusta kulloinkin tarvitaan. Osallistujat voivat kokousten aihealueista riippuen vaihdella ja ydinkokoonpanoon kuuluvien jäsenten läsnäoloa voidaan suunnitella siten kuin se on ryhmän toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisinta.

Kokouksista tehdään aina vapaamuotoinen muistio ja sen tulee olla julkisesti nähtävillä kaikille asiasta kiinnostuneille.

Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän ydinkokoonpano

KOULUSSA	ESIOPETUKSESSA
rehtori	päiväkodin johtaja
kuraattori	kuraattori
erityisopettaja	varhaiskasvatuksen erityisopettaja
kouluterveydenhoitaja	neuvolan terveydenhoitaja
opettajien edustaja	esiopetuksen edustaja
opo	vanhempainyhdistyksen edustaja
koulupsykologi	
oppilaskunnan edustaja	
vanhempainyhdistyksen edustaja	
nuorisotyöntekijä (yläkouluilla)	

Oppilashuoltoryhmiin kutsutaan muita asiantuntijoita tai yhteistyötahoja tarpeen mukaan. Oppilaskunnille ja vanhempainyhdistyksille toimitetaan kutsu, jolloin he voivat keskuudestaan valita henkilön, joka osallistuu ryhmän toimintaan. Mikäli koululla ei ole vanhempainyhdistystä, oppilashuoltoryhmän kokouksen esityslista ja muistio on laitettava vanhempien näkyville ilmoitustaululle tai kotisivulle ja tiedotettava heitä siitä.

Kun oppilashuoltoryhmä on koulun ja esiopetuksen yhteinen, kokoonpano muodostetaan yhteisesti sopien yllä mainituista ammattihenkilöistä. Monet näistä ryhmistä toimivat kouluvetoisesti, mutta esiopetuksen osallisuutta ei saa unohtaa.

Yleisiä asioita oppilashuoltoryhmän käsiteltäväksi voi tuoda koulun henkilökunta, oppilas tai hänen huoltajansa tai joku muu yhteistyötaho ottamalla yhteyttä oppilashuoltoryhmään kuuluvaan henkilöön. Hän voi myös tulla esittelemään asiaansa ko. ryhmään. Asiantuntijoina voivat toimia esim. vastaava kuraattori, nuorisotoimen edustaja, lasten ja/tai nuorten psykiatrian edustaja tai poliisi. Yhteisöllisessä oppilashuollossa Raumalla käsitellään esim. järjestyssääntöjä, työrauhan ylläpitoa, kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista, terveystottumuksia, ajankohtaisia ilmiöitä, turvallisuuteen liittyviä asioita, luokkien tilanteita, oppilashuollon yleistä kehittämistä, näyttöön perustuvien (oppilashuollollisten) menetelmien käyttöä, oppilashuollon palveluista tiedottamista, oppilashuollon toimivuuden arviointia, hyvinvointiin liittyviä hankkeita ja teemapäiviä. Terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset ovat osa yhteisöllistä oppilashuoltotyötä. Yhteisöllistä oppilashuoltotyötä tulee suunnitelmallisesti toteuttaa ja sen merkitys ennaltaehkäisevänä työn muotona tulee jokaisessa koulussa tunnustaa. Koulujen tehtävä on miettiä ja toteuttaa yhteisöllisyyttä itselleen parhaiten sopivalla tavalla esim. valitsemalla teemoja, joita aikovat lukukausittain työstää.

Yhteisöllinen oppilashuolto Unajassa (suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen, arviointi)

Tavoitteet	Kehittäminen	Toteuttaminen	Arviointitavat koskettavat koko taulukkoa
Suunnitelmallisuus	Oppilashuoltoryhmän kokoukset 2-4 kertaa lukuvuodessa. Oppilashuollossa suunnitellaan koulun oppilashuollollisia toimenpiteitä ja arvioidaan niiden vaikuttavuutta / toteutumista.	Syksyllä 1-2, keväällä 1-2 kokousta	Oppilaiden arvioinnit Henkilökunnan arvioinnit Huoltajien arvioinnit Hyvinvointiprofiilit 4-6 lk KiVa-tilannekartoitukset Terveydellisten olojen tarkastukset Palo- ja muut tarkastukset
Yhteisöllisyys	Kehittyvä toimintakulttuuri uuden opetussuunnitelma 2016 hengessä	Henkilökunta, oppilaat, huoltajat yhdessä rakentavat hyvinvointia: Toimivat käytännöt saavat jatkoa, uusia ideoita kehitetään	
Turvallisuus ja terveellisyys	Fyysisesti ja psyykkisesti turvallinen oppiympäristö Selkeät säännöt Hyvät käytöstavat Terveellisiin tottumuksiin ohjaaminen: uni, ravinto, puhtaus Liikuntasuosituks	Tilojen / alueiden tarkastukset/ toimenpiteet Oppilaiden ohjaus ja valvonta Liikkuva koulu-toiminta Toiminnalliset välitunnit: Välituntivälinelainaamo	
Hyvinvointi	Oppimisen ilo Ilmapiirin rauhallisuus Ystävällisyys ja tasa-arvo Erilaisuuden hyväksyminen, kiusaamisen ehkäiseminen	Työrauhan ylläpitäminen Hyviin käytöstapoihin ohjaaminen KiVa-toiminta	
Vastuullisuus	Muiden ihmisten huomioiminen ja arvostaminen Oppimisympäristön, työnteon ja työvälineiden arvostaminen	Ohjataan vastuulliseen toimintaan sosiaalisessa ja fyysisessä oppimisympäristössä	
Ongelmien ennaltaehkäisy	Oppilaan hyvä koulupäivä	Huomioidaan kaikessa koulun toiminnassa	
Tiedottaminen ja yhteistyö	Huoltajat ovat ajan tasalla koulun toiminnasta Monipuolinen kodin ja koulun yhteistyö	Hyvä kommunikointi: Wilma, Pedanet, Lukuvuositiedote, Kuukausitiedote Yhteiset tapahtumat Oppilaskunnan toiminta Vanhempainyhdy. toiminta	

Oppimiseen liittyvissä asioissa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset tarpeet. Esioppilaita taulukon osa-alueet koskevat soveltuvien osin.

4.2.1. Poissaolot

Oppilaalla on oppivelvollisuus ja poissaoloja seurataan aktiivisesti. Runsas poissaolot vaikuttavat koulumenestykseen ja usein myös sosiaalisiin suhteisiin. Huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Luvallisista poissaoloista tulee huoltajan ilmoittaa poissaolon ensimmäisenä päivänä. Opettajan tehtäviin kuuluu poissaolojen ja myöhästymisten kirjaaminen. Opettajalla on velvollisuus seurata ja tiedottaa kotia poissaoloista. Hän ottaa myös yhteyttä kotiin saman päivän aikana, jos ilmoitusta oppilaan poissaolosta ei ole tullut. Aktiivisella seurannalla ennaltaehkäistään poissaolojen lisääntymistä. Poissaolot ja myöhästymiset merkitään säännöllisesti Wilma-ohjelman kautta. Esiopetuksessa poissaoloista ilmoitetaan omalle opettajalle.

Henkilökohtaisesta syystä, lomamatkoista yms., oppilas voi olla poissa koulusta harkinnan mukaan. Lupa poissaoloon anotaan kirjallisesti luokanopettajalta/luokanvalvojalta (enintään kolme päivää) tai rehtorilta (pidemmät poissaolot). Oppilaan tulee tällöin huolehtia, että hän suorittaa poissaolonsa aikana opettajan hänelle määräämät tehtävät ja huolehtii siitä, ettei hän poissaolonsa vuoksi jää opetuksesta jälkeen.

Luvattomiin poissaoloihin puututaan välittömästi yhteistyössä kodin kanssa. Mikäli luvattomat poissaolot jatkuvat sen jälkeen kun huoltajan kanssa on keskusteltu, opettaja kutsuu koolle asiantuntijaryhmän (katso yksilöllinen oppilashuolto). Ryhmä miettii sopivia toimenpiteitä oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi ja turvaamiseksi sekä seuraa tilannetta aktiivisesti. Mikäli yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa sekä suunnitellut toimenpiteet eivät tuota tulosta, asiantuntijaryhmä tai rehtori tekee lastensuojeluilmoituksen oppivelvollisuuden laiminlyönnistä.

Yläkouluilla noudattavat omia poissaoloihin puuttumisen mallejaan. Alakouluilla huolta herättäviin poissaoloihin puututaan peda.netistä oppilashuollon sivulta löytyvän mallin mukaisesti: <https://peda.net/rauma/oppilashuolto>.

Poissaolot Unajan koulussa

Poissaolon syy	Tiedottaminen	Tehtävät poissaolon aikana
Sairaus	Huoltaja ilmoittaa puhelimitse tai Wilman kautta aamulla.	Useamman päivän poissaolossa sisarus tai huoltaja voi noutaa koulutarvikkeet ja tehtävät. Läksyt kysytään, rästiin jääneet tehdään ja tarvittaessa saa tukiopeutusta.
Luvallinen poissaolo	Myönnetään poissaoloanomuksen perusteella harkinnan mukaan, mutta korkeintaan 2 viikkoa / lukuvuosi	Oppilas saa osan tehtävistä etukäteen opettajalta, ja suorittaa tarvittaessa poissaolon jälkeen loput tehtävät.
Luvaton poissaolo	Tiedotus kotiin lapsen poissaolosta. Todetaan, onko kyseessä ilmoituksen unohtaminen vai luvaton poissaolo. Tarvittavat yhteistyötoimet suunnitellaan tilanteen mukaisesti.	Kodin / oppilashuollon kanssa suunnitellaan tehtävien suorittaminen poissaoloajalta.

4.2.2. Oppilaan ohjaus ja muu yhteistyö siirtymävaiheissa oppilashuoltotyön näkökulmasta

Oppilashuoltotyössä voidaan tarvita opinto-ohjaajien asiantuntemusta. He osallistuvat tarpeen mukaan yhteisölliseen oppilashuoltoon ja heidät voidaan kutsua myös yksilökohtaiseen oppilashuoltoryhmän asiantuntijoiksi (katso yksilöllinen oppilashuolto). Oppilashuollollisena yhteistyönä opinto-ohjaajien kanssa suunnitellaan oppilaiden opintokokonaisuuksia siten, että he psyykkisistä ja fyysisistä rajoitteista huolimatta selviytyvät oppivelvollisuudestaan. Yleensä opinto-ohjaajien asiantuntemusta tarvitaan, kun asiantuntijaryhmässä käsitellään oppilashuollollisen tuen tarpeessa olevan oppilaan jatko-opintomahdollisuuksia ja soveltuvuutta tietyille aloille. Opinto-ohjaaja tuo suunnittelutyöhön arvokasta tietoa esimerkiksi suunniteltujen opintojen psyykkisistä ja terveydellisistä vaatimuksista.

Koulut tekevät yhteistyötä keskenään nivelvaiheissa. Hyvä käytäntö ovat lähettävän ja vastaanottavan koulun sekä oppilaan että huoltajan kanssa pidettävät nk. siirtopalaverit, joissa opetuksen ja oppilashuollon järjestämistä koskeva tarpeellinen tieto välitetään tulevaan kouluun. Oppilashuollon järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa voidaan välittää oman opetuksen järjestäjän esi- ja perusopetuksen yksikköjen oppilashuollosta vastaavien henkilöiden välillä ilman suostumustakin, mutta asiasta olisi silti tärkeä tiedottaa oppilasta ja/tai huoltajaa. Muun kuin välttämättömän tiedon siirtämiseen tarvitaan lupa. Oppilaan siirtyessä toisen opetuksen järjestäjän yksikköön, oppilashuollollisen tiedon siirtämiseen tarvitaan aina oppilaan/huoltajan suostumus.

Lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, varhaiskasvatus huolehtii siitä, että tieto lapsen oppilashuollollisen tuen tarpeesta siirtyy esiopetukseen. Esiopetuksen alkamista edeltävänä keväänä tai alkukesän aikana varhaiskasvatuksen toimijat keskustelevat huoltajan kanssa lapsen mahdollisesta tuen tarpeesta esiopetuksessa. Tarvittaessa voidaan järjestää nk. siirtopalaveri, jossa esiopetuksen oppilashuolto on edustettuna ja saa sitä kautta tarvittavat tiedot oppilashuollollisen tuen järjestämiseksi. Oppilashuollollisen tiedon välittämiseen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tarvitaan aina huoltajan suostumus.

Samalla tavalla toimitaan lapsen siirtyessä esiopetuksesta kouluun. Esiopettaja keskustelee huoltajan kanssa lapsen mahdollisesta oppilashuollollisen tuen tarpeesta koulua aloittaessa ja siirtää tietoa sovitulla tavalla koululle. Hän voi pyytää myös suostumuksen siirtää lapsen oppilashuoltokertomuksen tulevalle koululle (sovitulle henkilölle). Joskus voi olla tarpeen järjestää siirtopalaveri vastaavalla tavalla kuin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen nivelvaiheessa. Ensisijaisessa vastuussa oppilashuollollisen tiedon siirrosta on lapsen esiopettaja.

KOULUKOHTAINEN OSUUS (ei lisättävää tässä vaiheessa)

4.2.3. Terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastusten yhteistyö

Koulujen terveydellisten olojen ja hyvinvoinnin valvonta ja tarkastelu on monen tahon yhteistyötä. Periaate on, että jokainen taho käyttää hyväkseen toisen asiantuntemusta. Näitä asioita käsittelevät mm. työterveyshuollon työpaikkaselvitykset, ympäristöterveydenhuollon raportit ja tarkastukset, työpaikan oma riskianalyysi, talotoimen raportit ja katselmukset, sisäilmatyöryhmän pöytäkirjat ja aluehallintoviraston työsuojelun

vastuualueen normaalit säännölliset tai erityiset työsuojelutarkastukset. Mukana näissä tarkastuksissa ovat yleensä rehtori, koulun työsuojeluasiamies, laitospäällikkö/talonmies, kouluterveydenhoitaja, työterveyshoitaja, työsuojeluvaltuutettu, työhyvinvointipäällikkö, talotoimesta usein LVI-päällikkö ja kunnossapitopäällikkö. Todettujen puutteiden ja epäkohtien korjaamista on seurattava vuosittain.

Raumalla on vuoden 2017 alusta astuttu oppilaitosten terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastuksissa uuteen malliin. Tarkastukset tehdään uudessa mallissa prosessina, keskitetysti THL:n ohjeiden mukaisesti. Malli ja siihen liittyvät aineistot ovat nähtävillä koulujen rehtoreille osoitteessa <http://sharepoint/kovi> ja siellä on määritelty opiskeluhuollon ohjausryhmän ja eri viranomaistahojen tehtävät/vastuut. Koulujen yhteisöllisten oppilashuoltoryhmien vastuulla ovat tarkastusten käytännön järjestelyt, oman hyvinvointiprofilin teetättäminen ja koosteen tekeminen siitä, koulutarkastusten lomakkeiden esittäminen, jatkotoimenpiteistä huolehtiminen, tarkastuksiin liittyvä tiedottaminen sekä tarkastuksien kautta saadun tiedon hyödyntäminen oppilashuoltotyön suunnittelussa.

Yksiköt osallistuvat myös erilaisiin työhyvinvointia ja oppilaiden hyvinvointia koskeviin tarkastuksiin, tutkimuksiin ja kartoituksiin, joiden tuloksia käytetään hyväksi oppilashuollollisessa suunnittelussa ja toiminnan arvioimisessa.

Terveydellisten olojen ja hyvinvoinnin tarkastukset Unajan koulussa

Työterveyshuollon työpaikkaselvitys 9.4.2014

Koulun terveydellisten olojen tarkastus 9.4.2014 , vuosittainen seuranta 27.4.2015 ja 4.4.2016

Ympäristöterveydenhuollon tarkastus / raportti v 2012 (ei CO2-mittauksia)

Riskianalyysi (tehty keväät 2014 → siirretty RiskiArvi-työpohjalle)

Rauman työyhteisökysely henkilökunnalle syksyllä 2014

Palotarkastus 15.12.2015

TTH-tarkastus Unajan koulussa 31.10.2017

Yleinen palotarkastus 14.11.2018

AVI:n tarkastus 11.12.2018

Yleinen palotarkastus 21.1.2020

TTH-tarkastus Unajan koulussa 29.10.2020

4.2.4. Terveysneuvonnan ja terveystiedon yhteistyö

Terveysneuvonta sisältyy lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon kaikkiin määräaikaisiin terveystarkastuksiin. Terveysneuvontaa toteutetaan yhteisöllisesti, yksilöllisesti ja ryhmissä.

Kouluterveydenhuoltoasetuksessa määritellään, että terveysneuvontaa on toteutettava yksilöllisen tarpeen ja kehitysvaiheen mukaisesti yhteistyössä lapsen, nuoren ja perheen kanssa. Oppilaan terveysneuvonnan on tuettava ja edistettävä itsenäistymistä, opiskelukykyä, terveellisiä elämäntapoja sekä hyvää kuntoa ja mielenterveyttä sekä ehkäistävä koulukiusaamista.

Terveysneuvontaan liittyviä tuen ja hyvinvoinnin edistämisen osa-alueita, jotka läheisesti sivuavat terveystiedon opetusta ovat mm. kasvu sekä psykososiaalinen ja fyysinen kehitys, ihmissuhteet, lepo ja vapaa-aika, median merkitys, ergonomia, ravitsemus, liikunta, painonhallinta, suun terveys, seksuaaliterveys (sisältäen raskauden ehkäisy), ehkäisevä päihdetyö sekä väkivallan ja tapaturmien ehkäiseminen. Tavoitteena on, että terveydenhoitaja

ja terveystiedon opettaja suunnittelisivat terveystiedon sisältöjä, painotettavia alueita ja ajankohtaisia teemoja yhteistyössä. Keskinäinen selkeä työnjako auttaisi ehkäisemään päällekkäisen työn tekemistä.

Nykyisellään yhteistyötä terveysneuvonnan ja terveystiedon välillä tehdään terveydenhoitajan pitämien oppituntien muodossa. 3.-luokkalaisille oppilaille pidetään hyvinvointioppitunti, joka keskeisiä aiheita ovat: ravitsemus, liikunta, uni ja puhtaus. 5.-luokkalaisille pidetään seksuaalikasvatustunti. Tarpeen ja aikataulujen mukaan tuntivierailuja voidaan järjestää muistakin aiheista. 8.-luokkalaiset käyvät opettajan johdolla tutustumassa ehkäisyneuvolassa. Neuvokas Perhe työvälineet ja ohjausmenetelmä on otettu käyttöön alakouluissa terveysneuvonnan tueksi.

KOULUKOHTAINEN OSUUS (ei lisättävää tässä vaiheessa)

4.2.5. Järjestyssäännöt

Perusopetuslain mukaisesti kouluilla tulee olla järjestyssäännöt tai sellaiset järjestysmääräykset, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöissä voidaan tehdä koulun turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä esim. järjestelyistä, käyttäytymisestä, esineiden/aineiden käytöstä, käsittelystä ja säilytyksestä. Järjestyssäännöillä voidaan myös määritellä siisteydestä huolehtimista sekä oleskelua/liikkumista koulussa ja sen alueella. Järjestyssäännöt ovat voimassa sen ajan, kun oppilas osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tai toimintaan.

Rauman koulut tekevät ja päivittävät järjestyssäännöt oppilashuollollisena yhteistyönä oppilaat osallistaen yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä.

Opetushallitus on tehnyt ohjeet järjestyssääntöjen laatimiseksi ja ne löytyvät osoitteesta: http://www.oph.fi/julkaisut/2016/jarjestyssaantojen_laatiminen.

UNAJAN KOULUN JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

1.8. 2016 alkaen

Järjestyssääntöjen tarkoitus on edistää koulun sisäistä järjestystä, opiskelun sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Jokaisen tulee noudattaa näitä sääntöjä koulualueella koulupäivän aikana.

Säännöt koskevat myös opintoretkeä ja leirikouluja.

1. Kunnioitan kaikkia ihmisiä ja tulen toimeen erilaisten ihmisten kanssa.
2. En kiusaa enkä hyväksy kiusaamista.
3. Osallistun opetukseen ja teen tehtäväni tunnollisesti.
4. Annan työrauhan ja käyttäydyn asiallisesti.
5. Mobiililaitteita käytän asiallisesti ja vain opettajan luvalla.
6. Noudatan hyviä ruokailutapoja.
7. Huolehdin työvälineistäni ja työympäristöstäni.
8. En vahingoita omia, toisten enkä koulun tavaroita.
9. En poistu koulualueelta koulupäivän aikana.

4.2.6. Oppilashuolto kurinpitotilanteissa

Erilaisista syistä johtuvat kurinpidolliset toimenpiteet ovat osa koulujen arkea. Kurinpidolliset tilanteet vaativat välittömiä toimia, mutta usein myös pitkäjänteisemmän tuen järjestämistä. Oppilashuollollista tukea voi tarvita kurinpidollisen toimenpiteen kohteeksi joutuva oppilas tai ne oppilaat tai henkilökunta, joille ko. oppilas on aiheuttanut vaaratilanteen tai mielipahaa. Rehtori arvioi kurinpitotilanteissa oppilashuollollisen tuen järjestämisen tarpeen. Tehtävä voidaan ohjata myös asiantuntijaryhmässä pohdittavaksi.

Unohdukset	Oppitunnin häirintä tai muu huono käytös	Kiusaaminen	
		Koulussa tapahtuva	Vapaa-ajalla tapahtuva (esim. netissä)
Wilma-merkintä Läksyparkkimahdollisuus välituntisin tai koulun jälkeen	Wilma-merkintä	Yhteistyö kodin kanssa Wilma-merkintä Kasvatuskeskustelu	Ilmoitus huoltajalle
Yhteistyö huoltajien kanssa 3-6 luokilla: 6 merkintää / kk = kasvatuskeskustelu	Yhteistyö huoltajien kanssa 3-6 luokilla: 3 merkintää / kk = kasvatuskeskustelu	KiVa-tiimi Yhteistyö kodin kanssa	Huoltajat selvittävät keskenään
Yhteistyö huoltajien kanssa jatkuu	Yhteistyö huoltajien kanssa jatkuu Kuraattorin tuki	Kuraattorin tuki osapuolille	Tieto loukkaavista keskusteluista koululle / kuraattorille
	Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä	Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä	Huoltajat vastaavat jatkotoimista

Jos koulumatkoilla kuullaan tapahtuneen huonoa käytöstä, ilmoitetaan huoltajille yhteisellä / henkilökohtaisella ilmoituksella. Koulussa kerrataan syksyllä jaettua koulumatkaohjetta.

4.2.7. Päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Päihteiden, kuten tupakan, alkoholin tai huumausaineiden, vaikutus oppilaaseen voi tulla esiin esiopetus- tai kouluyhteisössä monella tapaa. Kysymyksessä voi olla huoltajan, muiden lähimmäisten tai oppilaan oma päihteiden käyttö. Tietoa päihteidenkäytöstä kerätään mm. kouluterveyskyselyn ja laajennettujen terveystarkastusten kautta. Yhteistyö nuorisotoimen ja Ankkuritiimin kanssa on tärkeää ajankohtaisen päihdetiedon saamiseksi.

Esiopetuksessa lapsi voi tuoda esille huolta kotona tapahtuvasta päihteidenkäytöstä tai se voi tulla ilmi lapsen olemuksessa/käytöksessä muulla tavalla. Asia täytyy ottaa huoltajan kanssa puheeksi. Lapselle voidaan varata aika kuraattorille tai keskustella asiantuntijaryhmän kanssa tilanteesta, jotta selvitetään, onko lapsen huolelle aiheutta ja millä toimenpiteillä lasta ja huoltajaa olisi mahdollista tukea. Mikäli huoli on suuri ja/tai yhteistyö kodin kanssa ei onnistu, on syytä tehdä lastensuojeluilmoitus. Samalla tavoin toimitaan, jos

kysymyksessä on oppilaan altistuminen kotona tapahtuvalle häiritsevälle päihteiden käytölle.

Oppilaiden päihteettömyyttä tuetaan kouluissa selkeällä päihteettömyyden linjalla koulun tapahtumien, päättäjien, illanviettojen ja koulun retkien yhteydessä. Päihteiden käytöstä ja päiheteisiin liittyvistä asenteista tulee keskustella, kun niitä eri oppiaineissa käsitellään sekä niissä tilanteissa, kun ne nousevat muuten esille. Kun huoli oppilaan päihteiden käytöstä herää, otetaan asia puheeksi hänen kanssaan ja tilanteen mukaan ilmoitetaan huoltajalle. Huoltajan kanssa neuvotellaan mahdollisuudesta käsitellä asiaa joko kasvatuskeskustelun menetelmin tai yksilöllisessä oppilashuollossa. Ilmiselvässä päihteidenkäytössä tai päihtyneenä kouluun tullessa ilmoitetaan huoltajalle ja tehdään välittömästi lastensuojeluilmoitus.

Tupakkalain toteutumista valvotaan koulussa ja sen alueella. Tupakoinnista koulun alueella ja kouluaikana seuraa rangaistus. Mikäli tupakointia ei rangaistuksen tai muun toimenpiteen avulla saada loppumaan, poliisiviranomainen voi kirjoittaa oppilaalle tupakointirikkomuksesta sakon.

Päihteiden käyttöön puuttumiseksi on työstetty seuraavat toimintamallit koulujen henkilöstön käyttöön:

- Päihdepolku
- Huume-epäily toimintamalli
- Toimintamalli alakoulujen päihde – ja tupakointirikkomuksiin puuttumiseen

Toimintamallit löytyvät seuraavan linkin kautta: <https://peda.net/rauma/oppilashuolto>

KOULUKOHTAINEN OSUUS

Viittaus jo olemassa olevaan suunnitelmaan

4.2.8. Koulukuljetuksen odotusta ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, jos oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi tai matka on oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Alle 13-vuotiaan koulumatka saa odotuksineen kestää korkeintaan kaksi ja puoli tuntia ja 13 vuotta täyttäneen enintään kolme tuntia. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on lain mukaan järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Rauman Sivistysvaliokunnan päätöksen mukaan pelkästään esiopetuspalveluja käyttävä lapsi on oikeutettu ilmaiseen kuljetukseen, jos matka lähimpään esiopetusta antavaan paikkaan on yli kolme kilometriä.

Unajan koulussa koulukuljetuksen odotusta ja turvallisuutta koskevat ohjeet:

Osa esioppilaista saa taksikuljetuksen. Oppilaasta yli puolet käyttää maksutonta koulukuljetusta tilataksilla tai pikkutaksilla. Huoltajat ilmoittavat kaikki taksikuljetuksia koskevat asiat joko koulun kuljetusvastaavalle, Tanja Ruohoselle tai suoraan taksikeskukseen.

Taksit tuovat oppilaat koulun porttien ulkopuolelle ja iltapäivällä hakevat heidät samasta paikasta. Ei odotustunteja. Taksioppilaiden kuljetukset järjestetään oppilaiden lukujärjestysten mukaan.

Perheille ja oppilaille on jaettu syksyllä liikenneturvallisuussäännöt, joiden mukaan heidän oletetaan toimivan. Liikenneturvallisuutta käsitellään lukuvuoden aikana useampaan kertaan.

4.2.9. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulukiusaamisella tarkoitetaan koulussa tapahtuvaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa, jossa tarkoituksellisesti pyritään vahingoittamaan toista osapuolta. Se poikkeaa leikistä tai tasavertaisesta nahistelusta ja kohdistuu yleensä toistuvasti samaan oppilaaseen, joka on alistetussa asemassa. Kiusaaminen voi olla yksilöiden välistä tai yhteisöllistä toimintaa, johon usein kuuluu sanallista (uhkaamista ja pilkkaamista), fyysistä (tönnöttämistä, potkimista, lyömistä) tai sosiaalista (väläilyä, eristämistä, yksin jättämistä) kiusantekoa. Kiusaamiseen, väkivalltaan ja häirintään on välittömästi puututtava. Opettajan tai rehtorin havaitessa kiusaamista koulussa tai koulumatkalla tulee hänen välittömästi siihen puuttua. Rauman kouluissa kiusaamisen ennaltaehkäisyssä sekä puuttumisessa noudatetaan Kiva Koulu – menetelmää.

Jos koulussa ilmenee, että oppilaaseen kohdistuu kotona tai vapaa-ajalla väkivaltaa, tai hän joutuu sellaista lähiympäristössään muuten näkemään/kohtaamaan, asiasta pitää välittömästi keskustella huoltajan kanssa ja antaa asia kuraattorin hoidettavaksi. Mikäli oppilas on välittömässä vaarassa tai asiasta keskusteleminen huoltajan kanssa voisi aiheuttaa vaaratilanteen oppilaille, on tilanteen mukaan ilmoitettava poliisille tai tehtävä lastensuojeluilmoitus. Samalla tavalla toimitaan, mikäli on kysymyksessä oppilaan alistuminen perheenjäsenen tai lähiomaisen mielenterveysongelmille.

Seksuaalista hyväksikäyttöä, pahoinpitelyä tai sitä vakavampaa henkeä ja terveyden kohdistuvaa rikosta epäillessä ilmoitus on tehtävä lastensuojeluviranomaisten lisäksi myös suoraan poliisille. Lapsen kohdistuvasta rikosepäilystä voi ilmoittaa poliisille THL:n lomakkeella, joka löytyy osoitteesta:

https://thl.fi/documents/647345/2637086/Ilmoituslomake_lapseen+kohdistuneesta+rikosepäilystä+versio+2016.pdf/14047add-676e-4909-9f62-e64e68bae944

Lomake toimitetaan huolellisesti täytettynä osoitteeseen: LOUNAIS-SUOMEN POLIISILAITOS, Porin poliisiasema, PL 38, 28101 PORI. Asiassa voi myös puhelimitse konsultoida poliisia numerossa 0295449225.

Henkilöstöllä on myös oikeus ilmoittaa poliisille oppilaan henkeen tai terveyden kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välittömät tiedot salassapitosäännöksistä riippumatta.

Mikäli oppilas vahingoittaa itseään esimerkiksi viiltelemällä tai vastaavalla tavalla, ilmoitetaan asiasta oppilashuollon henkilöstölle välittömästi. Käytössä on toimintaohje viiltelykäyttämiseen puuttumiseksi kouluilla. Ohje löytyy Peda.netistä oppilashuollon sivulta: <https://peda.net/rauma/oppilashuolto>.

Oppilaan radikalisoitumisen liittyvän huolen havainnoimiseksi tehty ohjeistus löytyy sivulta <https://peda.net/rauma/mk/sk>.

Koulujen arjessa huolehditaan myös yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta. Jokaisen koulun tulee tehdä toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, johon kirjataan koulujen yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa edistävä työ.

Suunnitelman taustalla on ajatus siitä, että opetuksen tulisi edistää kaikkien oppilaiden yhdenvertaisuutta ja lisätä tietoa erilaisesta vähemmistöjen kokemasta syrjinnästä. Lisäksi opetuksen tulisi olla sukupuolitietoista, yhdenvertaisesti kannustavaa sekä tytöille että pojille ja samalla lisätä tietoisuutta ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Samalla työtapojen, oppimisympäristöjen ja yhteistyökumppaneiden valinnassa olisi pyrkimyksenä tunnistaa ja muuttaa syrjiviä ja sukupuolittuneita asenteita.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat liitetään tämän kappaleen koulukohtaiseen osioon. Suunnitelmamalli on saatavilla opiskeluhuollon esimieheltä.

KOULUKOHTAINEN OSUUS

Opetussuunnitelman perusteissa on määritelty tarkempi sisältö

Voi viitata olemassa oleviin suunnitelmiin.

Kiusaaminen

Oma opettaja selvittää yksittäiset riita-, konflikti-, tai kiusaamistapaukset keskustellen tilanteeseen osallistuneiden oppilaiden kanssa. Tarvittaessa opettaja ottaa yhteyttä osapuolten huoltajiin tilanteen ratkaisemiseksi.

Jos kiusaaminen jatkuu tai sen selvittämisessä on epäselvyyttä, siirtyy tapaus KIVA-tiimin käsiteltäväksi seuraavin vaihein:

1. Opettaja täyttää seulontalomakkeen tapauksesta ja vie sen KIVA -tiimin käsittelyyn.
2. KIVA-tiimin keskustelut asianosaisten kanssa yksilöllisesti / yhteisesti.
3. Sovitaan miten toimitaan jatkossa kiusaamisen lopettamiseksi.
4. Tiedottaminen huoltajille.
5. Seurantakeskustelu järjestetään asianosaisten kanssa 1-2 viikon kuluttua.
6. Tiedottaminen Wilman kautta huoltajille tapauksen ratkaisemisesta.
7. Jos kiusaaminen jatkuu edelleen, yhteistyötä tiivistetään ja tarvittaessa kutsutaan asiantuntijatiimi koolle.

Kevätlukukauden alkaessa tehdään Hyvinvointiprofilikysely 4-6 luokille ja henkilökunnalle. Toukokuussa tehdään opettajille ja oppilaille KIVA-tilannekartoitus nettikyselynä.

Häirintä

Koulussa ilmenevä häirintä selvitetään kuten edellä kts. kiusaaminen. Kotona ja vapaa-ajalla ilmenevä häirintä selvitetään keskustelemalla ensin huoltajan kanssa. Vakavammissa tapauksissa (häiritsijänä aikuinen) otetaan yhteyttä kuraattoriin ja tarvittaessa poliisiin.

Väkivalta

Mikäli koulussa havaitaan, että oppilas joutuu kotona tai vapaa-ajalla väkivallan kohteeksi tai silminnäkijäksi, toimii opettaja seuraavasti:

1. Otetaan välitön yhteydenotto huoltajaan.
2. Asia annetaan koulukuraattorin hoidettavaksi.

3. HUOM. Välittömässä vaaratilanteessa on joko otettava yhteys poliisiin tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

Sama toimintatapa, jos on epäily perheessä ilmenevästä mielenterveysongelmasta.

Unajan koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma.

Koulun nimi	Unajan koulu (päivitetty 19.3.21)
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön vastuuhenkilöt	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöstä Unajan koulussa vastaa koko henkilökunta. Mikäli epäkohtia havaitaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa, kootaan erikseen työryhmä asiaa selvittämään.
Tavoite työskentelylle, Yhdenvertaisuutta edistävä koulu	Jokaista kouluyhteisömme jäsentä kohdellaan yhdenvertaisesti ikään, etniseen alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteisiin, poliittiseen toimintaan, perhesuhteisiin, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn katsomatta. Koulussamme kunnioitetaan eri sukupuolten välistä tasa-arvoa. Koulumme tavoitteena <i>on tukea, arvostaa ja kunnioittaa oppilaan kasvua sellaiseksi kuin hän itsensä kokee.</i>
Selvitys koulun tilanteesta	Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista on seurattu vuosittain kiusaamiskyselyn avulla kaikkien vuosiluokkien oppilailta sekä 4.-5.-luokkalaisten osalta vuosittaisen hyvinvointikyselyn perusteella. Opetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon tasa-arvo sekä yhdenvertaisuus. Asioiden tiedostaminen on jokaisen aikuisen vastuulla. Tasa-arvoon ja yhdenmukaisuuteen liittyvistä asioista keskustellaan. Valinnaisaineryhmät muodostetaan sukupuoleen katsomatta.

<p>Toimenpiteet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opetus ja ohjaus järjestetään sukupuolitietoisesti. Opettaja tiedostaa ja ottaa huomioon omassa toiminnassaan stereotyyppiset sukupuolikäsitykset, jotka ilmenevät asenteissa, käyttäytymisessä sekä oppilaan kohtaamisessa. • Oppilas nähdään yksilönä. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omana itsenään. • Painotetaan jokaisen vapautta itsensä määrittelyyn ja oman identiteetin rakentamiseen. • Tuetaan oppilaan prosessia oman sukupuolensa itsemäärittelyssä (millainen tyttö, poika tai muunsukupuolinen hän kokee olevansa) sekä arvostetaan hänen tapaansa ilmaista omaa sukupuoltaan. • Opetus tukee jokaisen oppilaan kasvua täysivaltaiseksi yhteisön jäseneksi. • Tuetaan hyvää koulukaveruutta sekä sukupuolen välisiä ystävyys-suhteita. • Lisätään oppilaiden tietoa tasa-arvosta ja opetetaan heitä tunnistamaan sukupuoleen liittyviä odotuksia ja luuloja sekä autetaan heitä ymmärtämään, että heidän ei tarvitse rajoittaa omaa toimintaansa niiden mukaan. • Opetetaan oppilaita arvioimaan, kohdellaanko kaikkia yhdenvertaisesti. • Oppimateriaalien käytössä kiinnitetään huomiota siihen, miten hyvin ne soveltuvat sukupuolitietoiseen opetukseen. • Tasa-arvoa lisätään eri oppiaineissa. Esimerkiksi matematiikassa tuetaan oppilaiden myönteistä asennoitumista matematiikkaan ja positiivista minäkuvaamatematiikan oppijana, äidinkielessä tarjotaan oppilaille monipuolisesti erityyppistä luettavaa ja liikunnassa varmistetaan, että kaikki oppilaat tutustuvat eri lajeihin monipuolisesti. • Kyseenalaistetaan perinteisiä mielikuvia siitä, missä oppiaineissa oppilaat voivat pärjätä. • Vahvistetaan kaikkien oppilaiden itseluottamusta tietotekniikan osaajina. • Kannustetaan oppilaita toimimaan tasapuolisesti eri rooleissa esim. ryhmätöissä. • Koulun toiminnassa huomioidaan oppilaiden osallisuus sekä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä oppilaiden asemaan liittyvissä asioissa.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään edellytykset oppilaskuntatoiminnalle. • Oppilashuollolla sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuella parannetaan oppilaiden kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. • Rakennetaan pedagogiikkaa, toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä niin, että tarjotaan erilaisille oppijoille monipuolisia ja vaihtelevia työmuotoja. • Sukupuoleen kohdistuvaan häirintään sekä seksuaaliseen häirintään puututaan heti. • Koululla vietetään keväällä joko tasa-arvopäivää (19.3) tai yhdenvertaisuusviikon aikana (viikko 12) teemapäivää yhdenvertaisuuteen liittyen.
Seuranta ja arviointi	<p>Koko henkilökunta seuraa tilannetta jatkuvasti. Jos ongelmia ilmenee, kootaan ryhmä selvittämään asiaa. Ongelmista voidaan informoida rehtoria, koulupsykologia tai kuraattoria. Selville tulleita asioita käsitellään tarvittaessa myös yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä.</p> <p>4.-5.-luokkalaisille Hyvinvointiprofiili-kysely kerran lukuvuodessa sekä Kiva koulu-kyselyt kaikille oppilaille kerran lukuvuodessa. Kyselyjen tulokset käydään läpi opettajien kanssa sekä yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä ja suunnitellaan jatkoa seurannalle sekä tarvittaville toimenpiteille.</p> <p>Pienempien oppilaiden kanssa hyvinvointiasioita käydään läpi luokassa keskustellen.</p>
Tiedottaminen ja jalkauttaminen	<p>Suunnitelma käydään vuosittain läpi opettajien kanssa, oppilaskunnassa sekä yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä. Opettajat kertovat oppilailleen asioista ikä- ja kehitystaso huomioiden. Suunnitelma on osa koulun oppilashuoltosuunnitelmaa, joka on nähtävissä PedaNetissä. Huoltajia tiedotetaan suunnitelmasta.</p>
Seksuaaliseen häirintään puuttuminen	<p>Mikäli fyysistä tai henkistä seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää havaitaan, asiaan puututaan heti. Rehtori on</p>

	vastuuhenkilö, mikäli häirintä kohdistuu henkilökunnan jäsenen ja luokanopettaja, mikäli häirinnän kohteena on oppilas.
Muuta huomioitavaa yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyen	

4.2.10. Kriisisuunnitelmat

Kriisitilanteiden (oppilaan tai koulun työntekijän kuolema, itsemurha, vakava onnettomuus, vakava väkivalta tai fyysisen vahingoittumisen uhka) hallinta edellyttää etukäteen sovittua toimintamallia. Ilman asianmukaista käsittelyä kriisitilanteet voivat haitata kouluyhteisön toimintakykyä pitkäänkin.

Jokaisessa koulussa toimii yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä tai muu erikseen nimetty kriisiryhmä, jonka rehtori kutsuu koolle kriisitilanteissa. Kouluilla on myös koulukohtaiset kriisisuunnitelmat. Kriisisuunnitelma tarkoittaa etukäteen valmisteltua toimintamallia, jonka avulla voidaan vakavan kriisitilanteen sattuessa toimia. Ennalta arvaamattomissa kriisitilanteissa lasten ja aikuisten kokemat tunteet voivat olla yllättäviä; hämmennystä, avuttomuutta, pelkoa tai paniikkia. Asiallinen tieto ja oikea toiminta rauhoittavat niin lapsia kuin aikuisiakin. Tavoitteena on, että yllättävän tapahtuman jälkeen oppilaiden ja koulun henkilökunnan toimintakyky säilyy ja elämä kouluyhteisössä palautuu normaaliksi.

Koulut huolehtivat kriisisuunnitelmien päivittämisestä vuosittain.

Unajan koulun kriisisuunnitelma on päivitetty 19.10.2021. Sitä säilytetään koulun kansliassa.

4.3. Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtainen oppilashuollon perusajatuksena on huolehtia siitä, että oppilaan yksilölliset tarpeet oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen liittyen tulevat huomioituksi esi- ja perusopetuksessa. Tavoitteena oppilashuollossa on varhainen puuttuminen sekä yksilöllisten huolenaiheiden ja oppimisen esteiden ennaltaehkäisy. Yksilölliseen oppilashuoltoon kuuluvat oppilaan käynnit terveydenhoitajan, kuraattorin tai koulupsykologin luona ja henkilökohtaiset keskustelut heidän kanssaan sekä oppilashuollollisen yhteistyönä yksittäisen oppilaan ympärille kootut asiantuntijaryhmät.

Kun on tarpeen selvittää yksittäisen oppilaan oppilashuollollisen tuen ja palveluiden tarvetta, kootaan monialainen tapauskohtainen asiantuntijaryhmä. Kokoon kutumisesta vastaa se henkilö, jolle huoli oppilaasta syntyy, tai kenelle huolesta on ilmoitettu, ja hänen tehtävänä on myös arvioida, kenen asiantuntemusta asian käsittelemiseen tarvitaan. Opettaja voi tilanteesta konsultoida sopivaksi katsomaansa oppilashuollon asiantuntijaa ennen ryhmän kokoamista eikä hänen tarvitse hankalissa

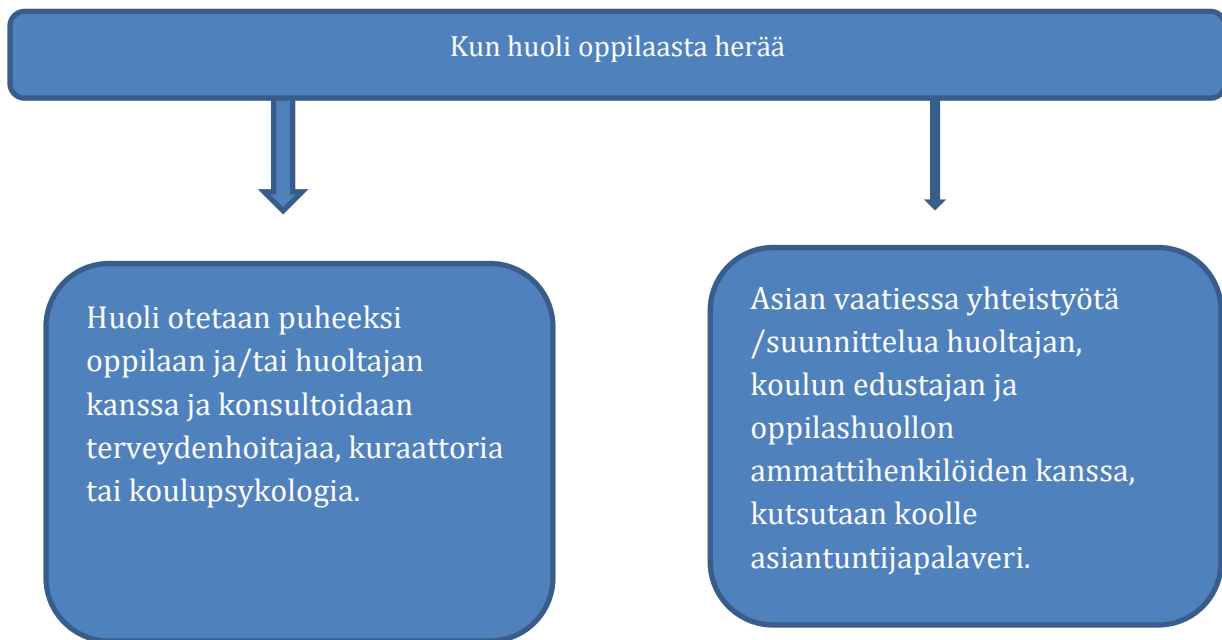
tilanteissa hoitaa asioita yksin. Konsultoinnin on hyvä tapahtua, jos mahdollista, nimettömänä. Joskus tilanteen kartoitus vaatii myös nimen kanssa tapahtuvaa konsultointia.

Asiantuntijoina ryhmässä voivat toimia opettaja, erityisopettaja, opo, rehtori, avustaja, terveydenhoitaja, koululääkäri, kuraattori, koulupsykologi, nuorisotyöntekijä, iltapäiväkerhonohjaaja lastenpsykiatrian tai nuorisopsykiatrian edustaja, sosiaalityöntekijä/vastaava kuraattori tai perhekeskuksen erityistyöntekijät. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki painottaa oppilaan ja hänen huoltajansa itsemääräämisoikeutta ja ryhmän jäsenien läsnäolon on oltava ammatillisesti perusteltua. Asiantuntijoiden nimeäminen tämän ryhmän jäseniksi edellyttää esiopetuksessa yksilöityä kirjallista suostumusta huoltajalta ja perusopetuksessa oppilaalta ja/tai hänen huoltajaltaan. Oppilaan suostumus riittää, mikäli hänet katsotaan ymmärtävän suostumuksen merkityksen. (OHL 14§) Koollekutsuja pyytää suostumuksen ensin suullisesti ja ryhmän kokoontuessa hän pyytää sen vielä kirjallisesti. Suostumus sisältyy yhtenä kohtana oppilashuoltokertomukseen. Suostumus voidaan antaa vain ryhmässä kulloinkin jäsenenä olevalle henkilölle eikä sitä voi automaattisesti siirtää seuraavalle samaa tehtävää hoitavalle. Lähtökohtana asiantuntijaryhmän kokoontumisessa on se, että huoltaja on läsnä hänen lapsensa asioita käsiteltäessä. Ryhmän jäsenet voivat käydä keskinäisiä konsultaatioita salassapitosäädösten estämättä. Nämä konsultaatiot kirjataan oppilashuoltokertomukseen. Jäsenet voivat kokoontua vaihtamaan tarpeellisia tietoja myös ilman lapsen/oppilaan/huoltajan läsnäoloa, mutta sitä ei koskaan tehdä asianomaisen tietämättä. Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää tarpeen tullen neuvoa muilta asiantuntijoilta. (OHL 19§)

Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Hänen tehtäviinsä kuuluu ryhmän koolle kutsuminen ryhmän kokoontuessa jatkossa, oppilashuoltokertomuksen kirjaaminen ja sen asianmukaisesta talletuksesta huolehtiminen. Hänen tehtävänsä on myös tiedottaa rehtoria asiantuntijaryhmän kokoontumisista, jotta rehtorilla säilyy kokonaiskäsitys yksikössään tapahtuvasta oppilashuoltotyöstä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita asiantuntijaryhmän työn sisällöistä tiedottamista.

Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on oppilashuoltotyössä otettava huomioon häntä koskevista toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen kehityksensä edellyttämällä tavalla eikä huoltajalla ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja. (OHL 18§) Tämä tarkoittaa, että oppilaalla on oikeus tavata yksittäistä oppilashuollon toimijaa, vaikka hänen huoltajansa kieltäytyisivät monialaisesta asian käsittelystä. Oppilas voi painavista syistä kieltää huoltajansa osallistumisen asiantuntijaryhmien toimintaan tai kieltää itseään koskevien salassa pidettävien tietojen toimittamisen huoltajalleen. Näin hän voi tehdä vain jos hän on ikänsä, kehityksensä, henkilökohtaisten ominaisuuksiensa puolesta sekä asian laadun huomioiden kykeneväinen arvioimaan kiellon merkityksen eikä kiello ole selkeästi hänen etunsa vastainen. Lapsen edun arviointi kuuluu oppilashuollon henkilöstöön kuuluvalla sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilölle. (OHL 18§)

Opettajilla on tärkeä rooli oppilaiden ohjaamisessa ja asiantuntijaryhmän koollekutsumisessa, sillä he ovat avainasemassa havainnoimassa oppilashuollollisen tuen tarvetta. Opettajien lisäksi havainnointi kuuluu myös koulun muulle henkilökunnalle ja pienienkin huolien eteenpäin vieminen on olennaista ennaltaehkäisevän otteen kannalta. Koulun henkilöstön toimiessa oppilashuollollisissa tehtävissä, asiantuntijaryhmän jäsenenä, he eivät saa käyttää saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin oppilashuoltoon liittyviin tehtäviin. (OHL 14§)

Monialaista yksilökohtaista työtä kouluissa tehdään myös oppilaan oppimiseen liittyvään tuen tarpeeseen liittyen. Tätä työtä ei määrittele oppilas- ja opiskelijahuoltolaki vaan perusopetuslaki. Lisätietoa löytyy alla olevasta kappaleesta ”Tehostettu ja erityinen tuki suhteessa oppilashuoltoon”.

Opettajan ja oppilaan / huoltajan keskustelu	Asiantuntijaryhmän valinta (terveydenhoitaja, koulupsykologi, kuraattori ym.) ja huoltajan suullinen lupa
Keskustellaan, konsultoidaan ja sovitaan tarpeelliset asiat	Asiantuntijaryhmä kokoontuu, vastuhenkilö laatii oppilashuoltokertomuksen käsin kirjoittaen ja huolehtii kirjallisen luvan huoltajalta <ul style="list-style-type: none"> - asiat / asiakirjat salassa pidettäviä, näytetään vain suostumuksella

4.3.1. Yksilöllisen oppilashuollon kirjaaminen - oppilashuoltokertomukset

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon liittyy läheisesti tarpeellisten tietojen kirjaaminen oppilashuollon kertomuksiin. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki määrittelee oppilashuollollisten asioiden kirjaamista. (OHL 20§) Perusopetuslaki ottaa kantaa puolestaan siihen, miten kirjataan opetuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät asiat. Opettajan tulee ottaa huomioon, milloin hän työssään hoitaa opetuksen järjestämistä, opettajan opetukselliseen tehtävään kuuluvaa perusopetuslain säätlemää työtä, ja milloin hän on työssään osa oppilas- ja opiskelijahuoltolain määrittelemää oppilashuoltotyötä. Oppilashuoltotyö kirjataan oppilashuoltokertomukseen.

Kirjaamisvelvoite koskee monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaa ja ryhmässä päätettyjen yksilöön kohdistuvien tukitoimien tarpeen kartoittamista, suunnittelua ja toteuttamista. Asiantuntijaryhmässä vastuuhenkilöksi nimetty ryhmän jäsen toimii kirjaajana. Kirjaamisessa tulee noudattaa jatkuvaa muotoa ja etenemistä aikajärjestyksessä. (OHL 20§) Kirjaamisen sisältöä määrittelee oppilashuoltokertomus – lomake, joka on tehty kirjaamista koskevan lainsäädännön pohjalta. Oppilashuoltokertomukseen on aina tietojen luovuttamisen yhteydessä merkittäviä tietoja, kenelle ja millä perusteella on luovutettu. (OHL 20§) Kirjaamisessa on tärkeää pitäytyä faktoissa, välttää tulkintojen tekemistä ja muistaa, että arkaluonteisten³ asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen oppilashuollossa vaatii nimenomaista suostumusta.

Oppilashuoltokertomuksessa pyydetään asian käsittelemiseen kyseisellä kokoonpanolla oppilaalta ja/tai huoltajalta suostumus. Kokoonpanon vaihtuessa sovituista syistä, suostumusta ei tarvitse välttämättä pyytää uudelleen, jos asiasta on yhteisesti oppilaan ja/tai huoltajan kanssa asiantuntijapalaverissa sovittu ja asia on kirjattu kertomukseen. Pitkissä oppilashuollollisissa prosesseissa, suostumus tulee pyytää uudestaan vähintään vuosittain.

Kuraattorit, koulupsykologit ja terveydenhoitajat kirjaavat yksilökohtaista oppilashuoltoa koskevat asiat oman työnsä lainsäädännön mukaisesti. He kirjaavat omiin rekistereihinsä myös antamansa oppilashuollollisen konsultoinnin. Jokainen asiantuntija yksilöllisessä oppilashuollossa voi tehdä omia muistiinpanojaan. Ne muuttuvat asiakirjaksi, mikäli ne liitetään oppilashuoltokertomukseen tai niihin viitataan oppilashuoltokertomuksissa. Itseään koskevia asiakirjoja oppilaalla ja huoltajalla on oikeus pyytää nähtäväkseen.

Kirjaaminen

Laki	Oppilas ja opiskelijahuoltolaki	Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki	Oman alan lait	Perusopetuslaki
Toiminta	Oppilashuoltoryhmät	Asiantuntijaryhmät	Terveydenhoitajat, psykologit ja kuraattorit	Oppimisen tuen palaverit
Mihin kirjataan?	Vapaamuotoinen muistio	<u>Oppilashuoltokertomus</u>	Omat asiakirjat/ rekisteri	Pedagogiset asiakirjat

4.3.2. Tehostettu ja erityinen tuki suhteessa oppilashuoltoon

Oppilaiden opetuksellinen tuen tarve kulkee usein käsi kädessä oppilashuollollisen tuen tarpeen kanssa. Näitä kahta säätelevät kuitenkin eri lait. Opetuksellinen tuki, kuten tehostettu ja erityinen tuki, kuuluu perusopetuslain alaisuuteen, kun taas oppilashuollollista tukea säätelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Molemmissa edellytetään monialaista yhteistyötä ja oppilashuollollisen ammattihenkilöstön asiantuntemusta. Tämä saattaa aiheuttaa tilanteita, joissa ei ole helppo tunnistaa kumman lain alaisuudessa liikutaan.

³ Arkaluonteisuudella tarkoitetaan rotua tai etnistä alkuperää, henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista, rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta, henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta tai häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia, henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä tai henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia.

Oppimisen tuen ja oppilashuollon asioita käsitellään seuraavilla tavoilla

<u>Oppimisen tuki</u>	<u>Yksilöllinen oppilashuolto/ asiantuntijaryhmä</u>
<ul style="list-style-type: none">- kun käsitellään perusopetuslain mukaista oppimiseen liittyvää tukea- ei pohjaudu vapaaehtoisuuteen- yhteistyössä huoltajan kanssa, mutta suostumusta ei tarvita- Tuen aloittaminen, jatkaminen tai lopettaminen kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin, joihin ei tule kirjata oppilashuollollista sisältöä- Tuen suunnittelu, erityisesti pedagogisen arvion ja pedagogisen selvityksen yhteydessä, edellyttää moniammatillista työskentelyä- asiat/asiakirjat ovat salassa pidettäviä- pedagogiset asiakirjat ovat opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa ja ne saa/pitää siirtää esiopetuksen/koulujen ja opetuksen järjestäjien välillä	<ul style="list-style-type: none">- kun käsitellään oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista oppilashuollollista tukea- pohjautuu vapaaehtoisuuteen- Kokoonpanon tulee olla monialainen- oppilashuollollisten asioiden käsittelyyn ja asiantuntijoiden läsnäoloon pyydetään oppilaan/huoltajan suostumus- kirjataan oppilashuoltokertomukseen- oikeus konsultoida muita asiantuntijoita- asiat/asiakirjat ovat salassa pidettäviä ja niitä/niiden sisältämää tietoa välitetään vain suostumuksella. Oppilashuollon järjestämistä koskeva välttämätön tieto saa siirtyä saman opetuksen järjestäjän oppilashuollosta vastaavien henkilöiden välillä.

Tehostetun tai erityisen tuen asioita käsitellään siis oppimisen tuen palaverissa. Tukeen liittyvistä palaverista voidaan pitää muistiota (tai laittaa merkintä Wilma-ohjelman oppimisen tuen toimenpiteisiin), mutta välttämätöntä niiden kirjaaminen on vain, kun käsitellään tehostetun ja erityisen tuen aloittamista, jatkamista tai lopettamista. Joskus oppimisen tuen palaverissa voi nousta esille selkeästi oppilashuollollista asiaa. Silloin voidaan sopia erikseen pidettävästä yksilöllisen oppilashuollon palaverista tai käsitellä asia oppilaan/huoltajan suostumuksella oppimisen tuen palaverissa kirjaten asia oppilashuoltokertomukseen. Oppilashuollollista asiasisältöä ei koskaan kirjata oppimisen tuen lomakkeelle tai pedagogisiin asiakirjoihin. Niissä voi vain olla merkintä siitä, että oppilas on ohjattu oppilashuollollisen tuen piiriin. Eri kirjaamispaikoista huolimatta erilaisiin tuen tarpeisiin tulee vastata oppilaan kokonaistilanne huomioiden ja järkevää kokonaisuutta silmällä pitäen.

Tehostetun ja erityisen tuen antaminen velvoittaa yhteistyöhön oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa, kun käsitellään tehostetun tuen aloittamista/lopettamista tai kun ollaan tekemässä selvitystä oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta erityisen tuen päätöstä varten. Ko. työhön osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti ja työhön osallistuvat ne asiantuntijat, joiden työtehtäviin oppilaan tuen suunnittelu tai toteuttaminen kulloinkin kuuluu. Yhteistyö voidaan

toteuttaa esimerkiksi konsultoimalla oppilashuollon asiantuntijaa eikä hänen tarvitse välttämättä olla paikalla palaverin kokoontuessa. Konsultointitapauksissa konsultaation antajat kirjaavat konsultaation omaan potilasrekisteriinsä. Oppilashuollollisilla toimilla voidaan täydentää oppilaan saamaa pedagogista tukea.

Erityisen tarkkaan pitää asiaa miettiä perusopetuslain ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain välistä suhdetta, kun pohdinnassa on

a) *kirjaaminen*

Kun kysymyksessä selkeästi opetukselliseen tukeen liittyvä asia, kirjaaminen tapahtuu oppimisen tuen lomakkeelle ja/tai pedagogisiin asiakirjoihin. Kirjaaminen on pääasiassa opetuksen suunnittelemiseen ja järjestämiseen liittyvien asioiden kirjaamista. Oppilashuollolliset asiat, yleensä oppilaan yleiseen hyvinvointiin tai huolen aiheisiin liittyen, kirjataan oppilashuoltokertomukseen. Epäselvissä tilanteissa asiasta sovitaan huoltajan kanssa kirjaamisesta.

a) *suostumus*

Tehostetun ja erityisen tuen sekä muun opetuksellisen tuen antaminen tai siihen liittyvien asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta, vaikka yhteistyön merkiksi pedagogisiin asiakirjoihin huoltajan allekirjoitus pyydetäänkin. Yksittäisen lapsen/oppilaan oppilashuolto vaatii aina oppilaan tai huoltajan kirjallisen suostumuksen.

Opetushallitus on laatinut oppimisen tuen ja oppilashuollollisen tuen yhteensovittamisesta ohjausartikkelin, joka löytyy seuraavan linkin kautta:

http://www.oph.fi/download/163450_Oppilashuolto_ja_kolmiportainen_tuki.pdf.

Paikallisesti on myös tehty ohje opettajille oppilashuollon ja oppimisen tuen palavereihin valmistautumiseksi. Se löytyy Peda.netistä oppilashuollon sivulta:

<https://peda.net/rauma/oppilashuolto>.

5. Oppilashuoltorekisteri ja tietojen tallettaminen

Yksilökohtaisen oppilashuoltoon liittyvät oppilashuollon kertomukset sekä muut salassa pidettävät yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat talletetaan koulujen suojattuihin arkistoihin, joiden ylläpitäjä on opetuksen järjestäjä. Rekisterin vastuuhenkilönä toimii rekisteriselosteen mukaisesti esiopetuksessa esiopetusyksikön johtaja ja koulussa rehtori. Vastuuhenkilö vastaa tietojen asianmukaisesta talletuksesta ja luovuttamisesta niitä pyydettyä. Oppilashuoltokertomukset ja muut salassa pidettävät yksilöä koskevat oppilashuollolliset asiakirjat säilytetään omina oppilaskohtaisina kansioinaan, joiden kanteen määrittää asiantuntijaryhmän edustajan vastuuhenkilölle ilmoittamat lukuoikeudet (nimi ja titteli). Kansiot säilytetään ulkopuolisilta suojattuna lukitussa, paloturvallisessa kaapissa. Oppilashuoltorekisteri kannattaa pitää erillään muista opetuksen asiakirjoista, jotta salassapito ei vaarannu.

6. Tietojen luovuttaminen ja salassapito

Yhteisöllistä oppilashuoltoa koskevat suunnitelmat ja dokumentit ovat julkisia tietoja. Yksittäistä oppilasta koskevat oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot ovat puolestaan salassa pidettäviä. (OHL 22§) Vaitiolovelvollisuus koskee salassa pidettäviä ja vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia asioita. Vaitiolovelvollisia ovat kaikki opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt harjoittelijoita myöten.

Kaikilla oppilashuoltohenkilöstöön kuuluvilla, kuten ei rehtoreilla tai opettajillakaan, ole automaattista oikeutta käydä tutustumassa kaikkiin yksilöllisen oppilashuollon dokumentteihin. Oppilaan salassa pidettäviin oppilashuollollisiin dokumentteihin tulee merkitä lukuoikeus vain niille henkilöille, jotka ovat mukana järjestämässä tai toteuttamassa oppilaan oppilashuoltoa. Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on kuitenkin oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle välttämättömät tiedot oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Mikäli yksittäistä oppilasta koskevissa palavereissa tulee ilmi opetuksen järjestämiseen liittyvää välttämätöntä tietoa, pitää siitä aina tiedottaa koulun rehtoria. Tässä tilanteessa tulee aina miettiä, että välttämätön tieto on eri kuin tarpeellinen tieto. Saman opetuksen järjestäjän esi- ja perusopetuksen yksiköiden välillä on lupa siirtää tietoa, joka on välttämätöntä tarvittavan oppilashuollon järjestämiseksi. (OHL 23§)

Toiselle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle oppilashuollon jatkuvuuden kannalta välttämättömiä ja tarpeellisia tietoja annetaan vain oppilaan tai huoltajan kirjallisella suostumuksella. Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto saa ja pitää siirtyä opetuksen järjestäjältä toiselle ilman suostumusta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan saman opetuksen järjestäjän yksiköiden kesken välttämätön oppilashuollollinen tieto saa siirtyä oppilashuollosta vastaavien henkilöiden kesken, muun kuin välttämättömän tiedon siirtämiseen tarvitaan lupa. (OHL 23§)

7. Oppilashuoltosuunnitelmat

Kunnallinen oppilashuoltosuunnitelma sisältyy osana opetussuunnitelman lukuun kahdeksan/kuusi. Se on tehty yhteistyössä paikallisten kasvatus- ja opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen asiantuntijoiden kesken.

Ko. suunnitelmassa on jätetty tila koulukohtaisille täydennyksille/ koulukohtaiselle oppilashuoltosuunnitelmalle. Koulut täydentävät siis osuuksiaan niissä kohdin, kun kunnallinen osuus on riittämätön tai ei anna riittävää kuvaa heidän oppilashuollollisesta toiminnastaan tai suunnitelmistaan. Omiin osuuksiinsa koulut kirjaavat koulukohtaisia oppilashuollollisia toimenpiteitä ja teemoja. Oppilashuollollisen kehittämisenäkökulman on hyvä näkyä koulukohtaisissa osuuksissa. Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan laaditaan yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden sekä heidän huoltajiensa kanssa. Nämä suunnitelmat pidetään mahdollisuuksien mukaan jatkuvasti ajan tasalla ja tarkistetaan vuosittain.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on oppilashuoltoa koskeva osuus, johon on kirjattu oppilashuollon paikalliset tavoitteet ja toteuttamistavat, käytettävissä olevat oppilashuolto- ja avustajapalvelut sekä kuvattu mahdollisuudet tuki- ja erityisopetukseen. Lisäksi hyvinvointisuunnitelman oppilashuoltoa koskevassa osuudessa on kirjattu yhteisöllisen oppilashuollon ja oppilaiden varhaisen tuen toimet sekä seurannan ja laadunarvioinnin tavat. Osuuden laatii opiskeluhuollon ohjausryhmä.

8. Tiedottaminen ja mahdollisuus osallistua oppilashuoltotyön suunnitteluun

Oppilashuoltotyö on aina yhteistyötä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa, jossa tärkeässä osassa on tarkastella tilannetta heidän lähtökohdistaan, huomioiden heidän toiveensa ja mielipiteensä. (OHL 18§) Hyvä yhteistyön ilmapiiri kodin ja koulun välillä on edellytys oppilashuoltotyön ja oppilaan onnistuneelle taipaleelle oppijana. Alaikäiselläkin lapsella täytyy olla mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Nämä asiat pätevät sekä yhteisöllisessä että yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä. Tavoitteena on kehittää menetelmiä, joiden kautta oppilaat ja heidän huoltajansa voivat antaa palautetta oppilashuollon toimivuudesta.

Sekä esi- että perusopetuksessa opettajan tulee tiedottaa ja keskusteluttaa oppilaita oppilashuoltosuunnitelman sisällöstä heidän ikäänsä sopivalla tavalla. Opettajan ja muun koulun henkilökunnan tehtävänä on ottaa vastaan palautetta oppilashuoltoon liittyen ja välittää sitä eteenpäin yhteisölliselle oppilashuoltoryhmälle. Oppilaiden kuuluu saada tietoa yksilöllisestä oppilashuollosta ja oppilashuollon palveluista sekä mahdollisuudesta vaikuttaa oppilashuoltoon kuuluvien suunnitelmien arvioimiseen ja sisältöön. Kouluissa esitetään oppilaskunnille kutsu, jotta he voivat valita keskuudestaan edustajan yhteisöllisen oppilashuollon kokouksiin. Oppilaskunnalle annetaan myös mahdollisuus kommentoida opetussuunnitelman koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa.

Huoltajaa on myös tiedotettava oppilashuollon palveluista (OHL 11§). Vastuu tiedottamisesta on kouluilla. Tiedottaminen voi tapahtua vanhempainiltojen yhteydessä, Wilmassa, kotisivuilla tai erillisessä tiedostuslehtisessä. Huoltajilla tulisi olla myös vaikuttamismahdollisuus oppilashuollon sisällölliseen suunnittelutyöhön. (OHL 13§) Vanhempainyhdistyksille tulee antaa mahdollisuus lähettää edustajansa mukaan yhteisöllisen oppilashuollon kokouksiin. Niissä yksiköissä, joissa ei toimi vanhempainyhdistystä, tiedottaminen kokouksista ja käsiteltävistä asioista tulee laittaa tiedoksi huoltajille ilmoitustaulun tai kotisivujen kautta. Yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä on hyvä myös miettiä tarkemmin tiedottamisen sisältöä, tiedotustapojen käyttämistä ja huoltajien osallistamisen keinoja.

Koulujen tulee oppilashuollollisessa työssään kehittää yksikölleen uusia ja sopivia osallistamisen menetelmiä, jotta oppilaat, huoltajat ja koko henkilöstö pystyvät luontevalla ja ikäänsä sopivalla tavalla osallistumaan oppilashuollolliseen toimintaan ja suunnitteluun. Vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulma tulee huomioida myös ohjausryhmän tasolla.

Oppilashuollolla on julkisena tiedotuskanavana myös sivusto Peda.net-verkkoalustalla osoitteessa <https://peda.net/rauma/oppilashuolto>. Sivustolla on luettavissa mm. opiskeluhuollon ohjausryhmän muistiot, oppilashuollon vuosittaisen kyselyn tulokset, oppilashuollossa käytössä olevia toimintamalleja jne.

Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksia pidetään Unajan koulussa säännöllisesti.

9. Oppilashuoltotyön seuranta, arviointi ja kehittämistyö

Oppilashuollon ja sen palveluiden toteutumista pitää säännöllisesti seurata ja arvioida yhteistyössä kunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava ulkopuoliseen oppilashuoltoon koskevaan arviointiin. Keskeiset tulokset on myös julkaistava. (OHL 25§)

Oppilashuoltotyötä seuraa kunnan tasolla opiskeluhuollon ohjausryhmä ja kouluittain omat yhteisölliset oppilashuoltoryhmät. Vuosittain molemmat ryhmät ottavat mietittäväkseen oppilashuollon toimivuuden. Avuksi mietintää varten kerätään tietoa esim. koulujen hyvinvointiprofilien, kouluterveyskyselyn, laajojen

terveystarkastusten koosteiden, Activity Stonesin hyvinvointikartan, nuorisotoimen tekemän hyvinvointikyselyn, TEAvisarin, terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastusten tai muun itse tehdyn kyselyn muodossa. Lisäksi opiskeluhuollon ohjausryhmä teettää vuosittain kyselyn kunnan oppilashuollon tilanteesta ja järjestelyistä. Arvioinnin kohteena ovat mm. oppilashuollon palveluiden tarve ja saatavuus, yhteistyön toimivuus, kunnan/yksikön yleinen hyvinvointi ja turvallisuus. Osallisuuden ajatus on olennainen osa arviointia ja siten arvioinnin yhteydessä on tärkeää kerätä tietoa sekä oppilaiden, huoltajien että henkilöstön näkökulmasta. Arviointi on hyödytöntä ilman kehittämisenäkökulmaa. Ohjausryhmän ja koulukohtaisten oppilashuoltoryhmien tulee aina kirjata tarpeelliset, suunnitellut kehittämistoimet, jotta niiden etenemistä voidaan seurata. Kerättyjen tietojen pohjalta suunnitellaan toiminnan kehittämistä ja kerätään tavoitteet oppilashuollolliselle toiminnalle, joita voidaan seuraavana vuonna arvioida. Seuranta ja arviointi ovat osa oppilashuollollista omavalvontaa.

Esi- ja perusopetuksen yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä on edustettuna monialaisesti oppilashuollon toimijoita, jotka välittävät tiedon arvioinnista ja tuloksista omiin yksikköihinsä. Oppilaskunnat ja vanhempainyhdistykset huolehtivat omalta osaltaan ko. tietojen viemisestä edustamilleen tahoille. Oppilashuoltoryhmä päättää arvioinnin ja tulosten tiedottamisesta muille tarpeellisille yhteistyötahoille asiakohteisesti. Lehdistölle ja kuntalaisille tiedottamisesta vastaa opiskeluhuollon ohjausryhmä.